

Urząd Miasta w Tomaszowie Mazowieckim

Sprawozdanie
z realizacji
Miejskiego Programu Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Integracji Społecznej
Osób Uzależnionych i Ich Bliskich
na 2018 rok

Tomaszów Mazowiecki

marzec 2019

I. WSTĘP

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Integracji Społecznej Osób Uzależnionych i Ich Bliskich na 2018 rok, zwany dalej Programem, został przyjęty Uchwałą Nr LVI/503/2017 Rady Miejskiej Tomaszowa Mazowieckiego z dnia 21 grudnia 2017 roku.

Realizowane w ramach Programu działania są zadaniami własnymi gminy, których obowiązek realizacji wynika z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku (tj. Dz. U. 2016 r. poz. 487 z późn. zm.).

Program stanowił kontynuację podjętych w latach poprzednich działań profilaktyczno – edukacyjnych i skierowany był do wszystkich mieszkańców miasta, w tym przede wszystkim do osób, które spotkały się ze zjawiskiem nadużywania alkoholu i jego konsekwencjami.

Adresatami programu byli w szczególności:

- ❖ dzieci i młodzież;
- ❖ rodzice i opiekunowie;
- ❖ nauczyciele i wychowawcy;
- ❖ dorośli mieszkańcy miasta;
- ❖ osoby i rodziny zagrożone uzależnieniem od alkoholu;
- ❖ osoby uzależnione od alkoholu i ich rodziny;
- ❖ osoby i rodziny zagrożone przemocą w rodzinie;
- ❖ osoby i rodziny uwikłane w przemoc w rodzinie;
- ❖ podmioty działające w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

W realizację programu zaangażowane były podmioty działające w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych:

- ❖ Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki;
- ❖ Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- ❖ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej;
- ❖ Komenda Powiatowa Policji;
- ❖ Straż Miejska;
- ❖ Sąd Rejonowy;
- ❖ Poradnia Leczenia Uzależnień;
- ❖ Tomaszowskie Centrum Zdrowia Sp. z o.o.;

- ❖ Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna;
- ❖ Placówki oświatowe z terenu miasta;
- ❖ Organizacje pozarządowe.

Program finansowany był ze środków uzyskanych z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, dochody te wyniosły w 2018 roku 1.393.907,19 zł. Na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych w 2018 r. wydatkowano kwotę 1.423.774,00 zł. Według oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców wartość sprzedaży alkoholu w 2018 r. wyniosła 66.155.152,80 zł.

II. INFORMACJA O LOKALNEJ DOSTĘPNOŚCI ALKOHOLU NA TERENIE MIASTA TOMASZOWA MAZOWIECKIEGO

W dniu 30 stycznia 2016 roku została podjęta Uchwała Nr XXII/228/2016 Rady Miejskiej Tomaszowa Mazowieckiego o zmianie uchwały w sprawie ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży. Na podstawie zmiany zostało ustalone, że na terenie miasta Tomaszowa Mazowieckiego znajdować się będzie 155 punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz 60 punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży.

W 2018 roku funkcjonowało łącznie 179 punktów, w tym:

- ❖ 138 punktów przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży,
- ❖ 41 punktów przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży.

Tabela nr 1. Wartość sprzedaży napojów alkoholowych w 2018 r.

1) Poza miejscem sprzedaży				2) W miejscu sprzedaży				
Według zawartości alkoholu				Według zawartości alkoholu				
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
do 4,5% (oraz piwa)	od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	pow.18%	razem	do 4,5% (oraz piwa)	od 4,5% do 18% (z wyjątkiem m piwa)	pow.18%	razem	Ogółem (suma kolumn 4+8)

25.863.254, 15zł	6.012.170,0 3zł	31.862.028, 77zł	63.737.452, 95zł	1.423.228,9 1zł	144.587,0 0zł	849.883,9 4zł	2.417.699,8 5zł	66.155.152, 80zł
---------------------	--------------------	---------------------	---------------------	--------------------	------------------	------------------	--------------------	---------------------

Źródło: Dane zebrane z Wydziału Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia Urzędu Miasta w Tomaszowie Mazowieckim.

Tabela nr 2. Liczba maksymalna zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na dzień 31 grudnia 2018 r.

1) Poza miejscem sprzedaży				2) W miejscu sprzedaży				
Według zawartości alkoholu				Według zawartości alkoholu				
1. do 4,5% (oraz piwa)	2. od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	3. pow.18%	4. razem	5. do 4,5% (oraz piwa)	6. od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	7. pow.18%	8. razem	9. Ogółem (suma kolumn 4+8)
135	124	135	394	55	35	35	125	519

Źródło: Dane zebrane z Wydziału Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia Urzędu Miasta w Tomaszowie Mazowieckim.

W 2018 roku wydano 393 zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) i 93 zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne).

Ponadto w 2018 roku wydano 6 zezwoleń jednorazowych przedsiębiorcom posiadającym już zezwolenia.

Tabela nr 3. Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydanych w 2018r.

1) Poza miejscem sprzedaży				2) W miejscu sprzedaży				
Według zawartości alkoholu				Według zawartości alkoholu				
1. do 4,5% (oraz piwa)	2. od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	3. pow.18%	4. razem	5. do 4,5% (oraz piwa)	6. od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	7. pow.18%	8. razem	9. Ogółem (suma kolumn 4+8)
18	19	19	56	19	14	13	46	102

Źródło: Dane zebrane z Wydziału Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia Urzędu Miasta w Tomaszowie Mazowieckim.

Tabela nr 4. Liczba wygaśniętych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w 2018 r.

Przyczyna	Liczba decyzji
1. Likwidacja punktu sprzedaży	53
2. Upływ terminu ważności	3
3. Zmiana rodzaju działalności punktu sprzedaży	0
4. Zmiana składu osobowego wspólników spółki cywilnej	0
5. Niezłożenie oświadczenia, którym mowa w art. 11 ¹ ust. 4, lub niedokonanie opłaty w wysokości określonej w art. 11 ¹ ust. 2 i 5 w terminach, o których mowa w art. 11 ¹ ust.7	12
ogółem	68

Źródło: Dane zebrane z Wydziału Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia Urzędu Miasta w Tomaszowie Mazowieckim.

W 2018 roku wydano ogółem 68 decyzji o wygaśnięciu zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym 53 dotyczyło likwidacji punktów sprzedaży, 3 w związku z upływem terminu ważności zezwolenia, natomiast 12 decyzji z braku złożenia oświadczenia o wartości sprzedaży napojów alkoholowych w 2016 roku.

W dniu 9 marca 2018 r. weszła w życie ustawa nowelizująca ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, która nałożyła na rady gmin obowiązek uchwalenia uchwał dotyczących maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży, jak i do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz zasad usytuowania na terenie gminy miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

Rada Miasta podjęła uchwały, zgodnie z obowiązującym prawem:

- Uchwała Nr LXVII/598/2018 RADY MIEJSKIEJ TOMASZOWA MAZOWIECKIEGO z dnia 30 sierpnia 2018 r. w sprawie zasad usytuowania na terenie Miasta Tomaszowa Mazowieckiego miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.
- Uchwała Nr LXVII/599/2018 RADY MIEJSKIEJ TOMASZOWA MAZOWIECKIEGO z dnia 30 sierpnia 2018 r. w sprawie ustalenia na terenie Miasta Tomaszowa Mazowieckiego maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

III. DIAGNOZA PROBLEMÓW I POZYTYWNEGO POTENCJAŁU MŁODZIEŻY W UJĘCIU PROFILAKTYKI ZINTEGROWANEJ

1. Diagnoza zachowań problemowych i ryzykownych młodzieży.

W kwietniu 2018 roku Instytut Profilaktyki Zintegrowanej przeprowadził badania ankietowe młodzieży. W badaniu wzięli udział uczniowie klas III gimnazjum Szkoły Podstawowej nr 10 im. Tomaszowskich Olimpijczyków w Tomaszowie Mazowieckim oraz uczniowie klas III gimnazjum w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 7 w Tomaszowie Mazowieckim. Badania te posłużyły do opracowania szczegółowej diagnozy dotyczącej pozytywnego potencjału oraz nasilenia zachowań ryzykownych i problemowych młodzieży, intencji tych zachowań, przekonań, postaw i wiedzy. Diagnoza została opracowana zgodnie z rekomendacjami opublikowanymi w Vademecum skutecznej profilaktyki problemów młodzieży (ORE, 2015).

Takie same badania przeprowadzono w wielu szkołach z całej Polski. Wyniki z tomaszowskich szkół zestawiono z danymi z innych szkół z całej Polski. Dobór wyników był dokonany w oparciu o następujące kryteria:

- **kryterium wiekowe** – klasy trzecie,
- **kryterium terminowe** – diagnozy z roku szkolnego 2015/16-2017/18

Dzięki takiemu zestawieniu wyników diagnoz można zobaczyć zachowania i postawy młodzieży z naszych szkół na tle aktualnych wyników dla tej samej grupy wiekowej.

Dodatkowo na wykresach zamieszczono osobne słupki obrazujące średnie wyniki dla klas trzecich ze wszystkich przeprowadzonych przez Fundację diagnoz w latach 2015/16-2016/17 na próbie 1200 uczniów z 9 województw.

Należy zaznaczyć, że przedstawiona diagnoza opiera się na deklaracjach młodzieży, więc trzeba mieć na względzie fakt, że otrzymane wyniki mogą się nieco różnić od stanu rzeczywistego. Nie wszyscy też uczniowie byli obecni w czasie badania, a spośród obecnych nie wszyscy szczerze odpowiadali na pytania ankiety, dlatego też należy zachować ostrożność przy generalizowaniu uzyskanych wyników na całą populację młodzieży klas trzecich.

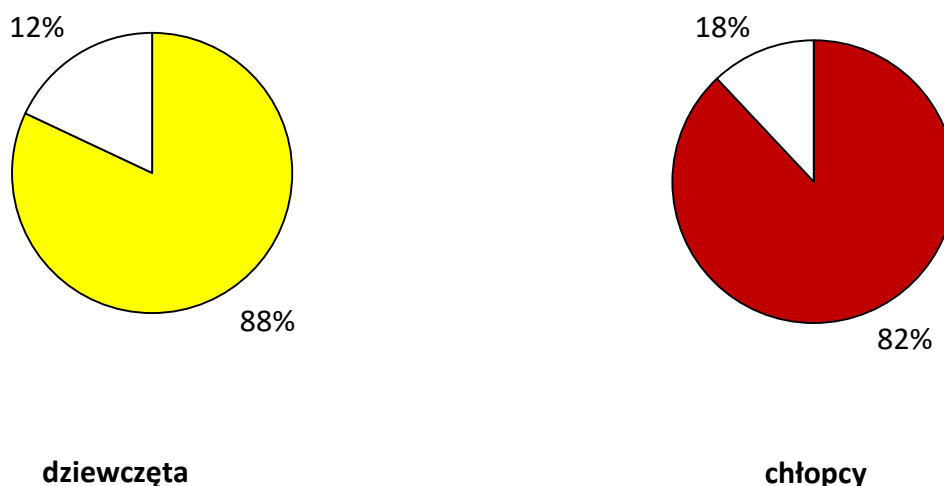
1.1 Diagnoza problemów związanych ze spożywaniem alkoholu na przykładzie uczniów klas III gimnazjum w roku szkolnym 2017/2018 w Szkole Podstawowej nr 10 im. Tomaszowskich Olimpijczyków w Tomaszowie Mazowieckim.

Poniżej przedstawiona została diagnoza obejmująca zachowanie ryzykowne i problemowe młodzieży takie jak spożywanie alkoholu. Badania ankietowe zostały przeprowadzone dnia 13 kwietnia 2018 roku. Szczegółowa analiza raportów wypełniona przez ankietera w każdej badanej klasie wykazała, że cała grupa młodzieży była zainteresowana badaniem i w poważnie potraktowała wypełnianie ankiet.

Można więc przyjąć, że przedstawione wyniki rzetelnie opisują sytuację młodzieży obecnej w szkole w dniu badania.

Każdej szkole biorącej udział w badaniu został przyporządkowany numer. Klasy trzecie gimnazjum ze Szkoły Podstawowej nr 10 im. Tomaszowskich Olimpijczyków zostały oznaczone numerem 7.

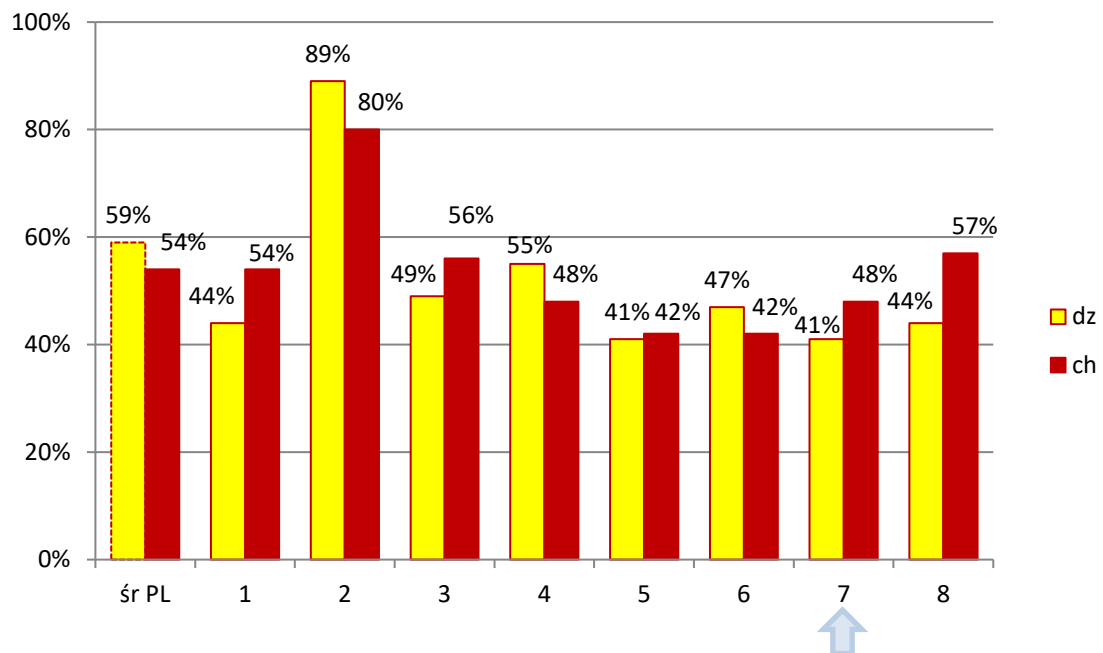
Wykres 1. Odsetek osób obecnych na badaniu w stosunku do list szkolnych.

Jak pokazuje powyższe zestawienie wykresów część uczniów była nieobecna w szkole w dniu, w którym przeprowadzane były badania ankietowe.

W związku z tym trzeba pamiętać, że przedstawione wyniki nie dają całościowego obrazu zachowań i postaw młodzieży i trzeba zachować ostrożność przy generalizowaniu wyników na całą grupę uczniów klas trzecich.

Wykres 2. Osoby, które ani razu nie piły alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni.

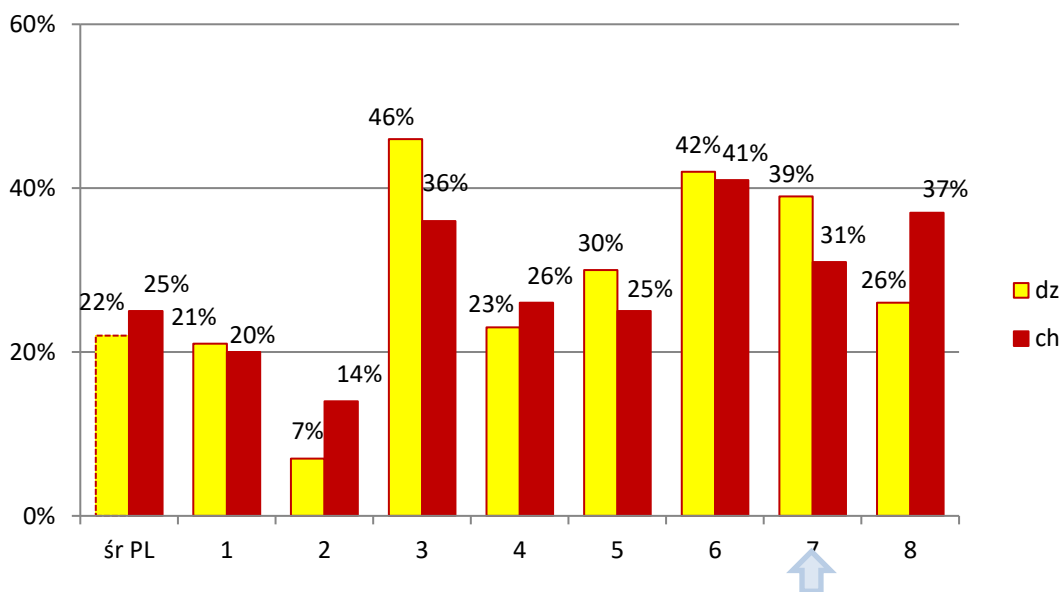

Wykres przedstawia odsetek osób, które nie piły alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni. Dane pod pozycją 7 dotyczą Szkoły Podstawowej nr 10.

Z powyższej analizy wynika, iż 41% dziewcząt i 48% chłopców klas trzecich gimnazjum Szkoły Podstawowej nr 10, obecnych w tym dniu w szkole zgłosiło, że w ciągu minionego miesiąca nie korzystało z alkoholu.

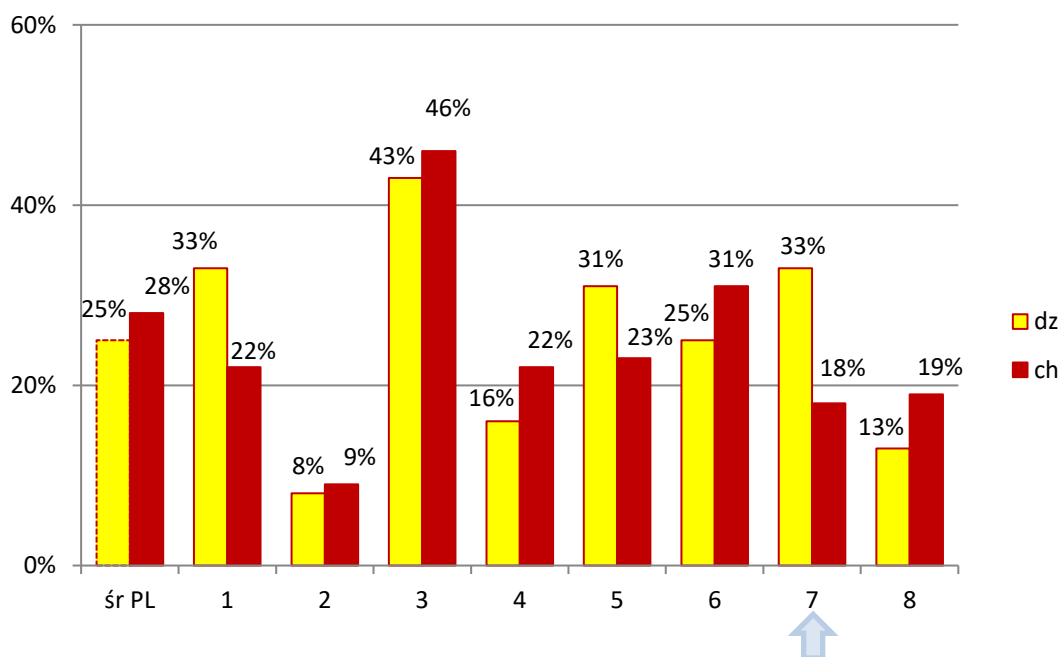
Wykres 3. Picie alkoholu **choć raz** w ciągu ostatnich 7 dni.

Wykres przedstawia zsumowany odsetek osób, które piły alkohol 1-2 razy lub więcej w ciągu 7 dni.

Wykres 4. Upicie się choć raz w ciągu ostatnich 30 dni.

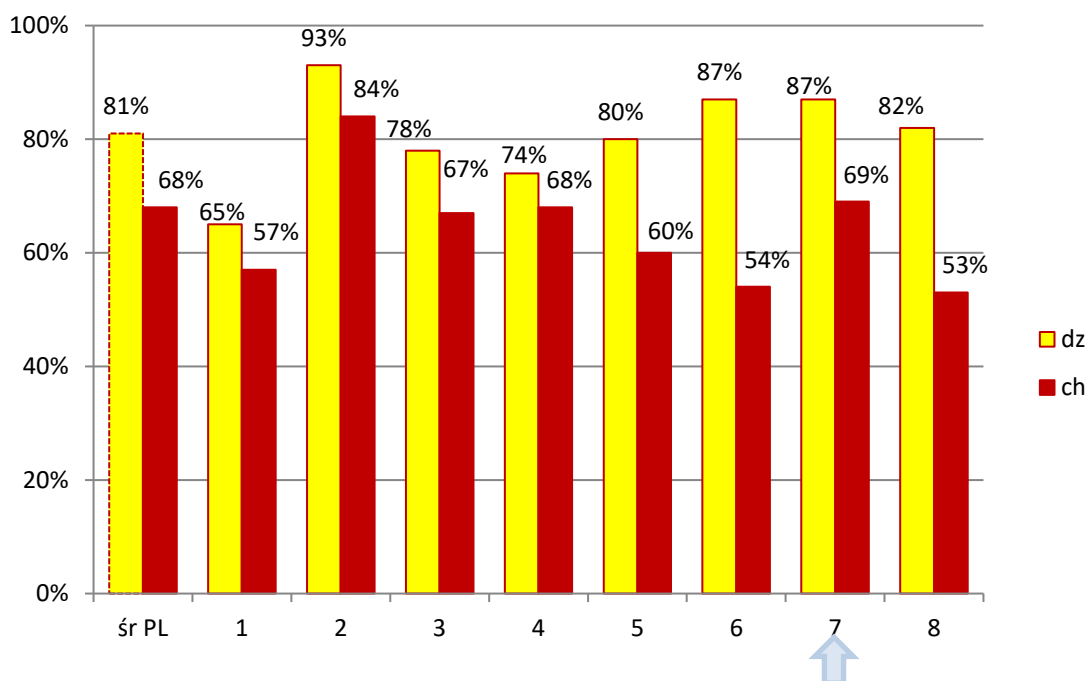
Wykres przedstawia zsumowany odsetek osób, które przynajmniej raz lub więcej upiły się alkoholem w ciągu ostatnich 30 dni.

W diagnozowanej szkole uwagę zwracają dość wysokie odsetki osób badanych, które zadeklarowały korzystanie z alkoholu w ostatnim tygodniu – aż 39 % dziewcząt i 31% chłopców zgłosił takie zachowanie.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że odsetek uczennic deklarujących upicie się choć raz w ciągu ostatniego miesiąca jest jednym z najwyższych wśród badanych placówek. Warto natomiast zaznaczyć, że odsetek chłopców zgłaszających takie zachowanie jest stosunkowo niski.

Niezależnie od przedstawionego obrazu wyników należy zwrócić uwagę na problem korzystania z alkoholu przez młodzież, mając na uwadze, że nawet jednorazowe upicie się powinno być potraktowane jako przejaw zachowania problemowego.

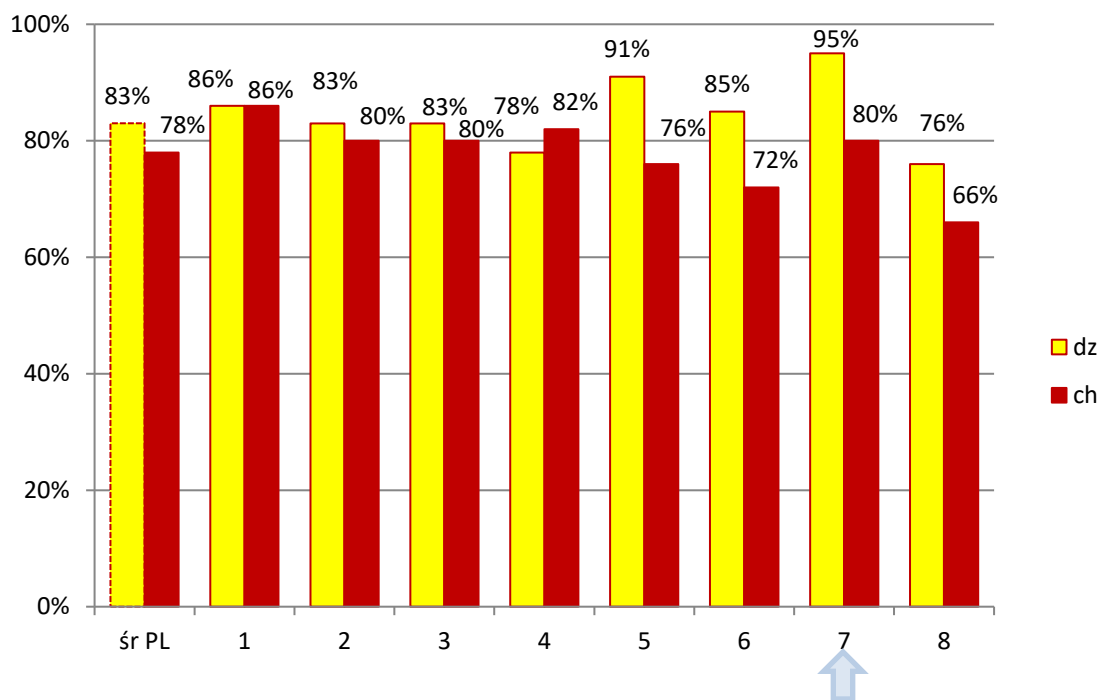
Wykres 5. Przekonanie, że nie warto korzystać z alkoholu, żeby zapoznać się z chłopakiem/dziewczyną.

Wykres przedstawia odsetek osób, które zaznaczyły odpowiedź, że raczej nie lub zdecydowanie nie.

Zdecydowana większość dziewcząt i większość chłopców zadeklarowało przekonanie o tym, że **nie warto** skorzystać z alkoholu dla ułatwienia sobie kontaktów z płcią przeciwną i to jest pozytywna informacja.

Wykres 6. Przekonanie o możliwości łatwego zdobycia alkoholu.

Wykres przedstawia odsetek osób, które zaznaczyły odpowiedź dosyć łatwe lub bardzo łatwe.

Prawie wszystkie dziewczęta i zdecydowana większość chłopców oceniło możliwość zdobycia alkoholu jako dość łatwą lub bardzo łatwą. Odsetek dziewcząt wyrażających takie przekonanie jest najwyższy na tle prezentowanego zestawienia.

Taki obraz sytuacji jest niepokojący, zwłaszcza, że sprzedawanie nieletnim alkoholu jest prawnie zabronione.

Podsumowanie wyników diagnozy.

Przedstawione wyżej wyniki diagnozy ukazują pozytywny obraz młodzieży:

- deklaracja niekorzystania z alkoholu w ciągu ostatniego miesiąca złożona przez część dziewcząt i prawie połowę chłopców,
- stosunkowo niski odsetek uczniów deklarujących upicie się choć raz w ciągu ostatniego miesiąca,
- przekonanie zdecydowanej większości dziewcząt i chłopców o tym, że nie warto korzystać z alkoholu, by łatwiej zapoznać się z osobą płci przeciwnej.

Część zachowań ryzykownych i problemowych w większym stopniu dotyczy dziewcząt niż chłopców. Wśród nich należy wymienić:

- picie alkoholu w ostatnim tygodniu,
- upicie się w ciągu ostatniego miesiąca,
- przekonanie o możliwości łatwego zdobycia alkoholu.

Diagnoza wskazuje też na obecność czynników chroniących przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i problemowych, jakimi są: pełna rodzina, rozmowy o ważnych sprawach z rodzicami oraz duże znaczenie wiary (religii) w życiu większości młodzieży.

Uwagę zwracają także wyższe od ogólnej średniej odsetki dziewcząt zgłaszających picie alkoholu w ciągu ostatniego tygodnia oraz upicie się w ostatnim miesiącu.

Wyższe niż przeciętnie są także odsetki chłopców deklarujących picie alkoholu w ciągu ostatniego tygodnia.

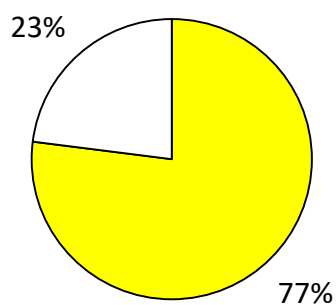
1.2. Diagnoza problemów związanych ze spożywaniem alkoholu na przykładzie uczniów klas III gimnazjum w roku szkolnym 2017/2018 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 7 w Tomaszowie Mazowieckim.

Poniżej przedstawiona została diagnoza obejmująca zachowanie ryzykowne i problemowe młodzieży takie jak spożywanie alkoholu. Badania ankietowe zostały przeprowadzone dnia 23 kwietnia 2018 roku. Szczegółowa analiza raportów wypełniona przez ankietera w każdej badanej klasie wykazała, że cała grupa młodzieży była zainteresowana badaniem i w poważnie potraktowała wypełnianie ankiet.

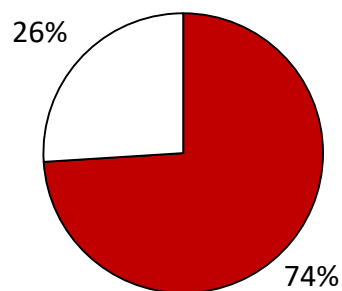
Należy więc przyjąć, że przedstawione wyniki rzetelnie opisują sytuację młodzieży obecnej w szkole w dniu badania.

Każdej szkole biorącej udział w badaniu został przyporządkowany numer. Klasy trzecie gimnazjum w Zespole Szkolno-Przedszkolnym zostały oznaczone numerem 6.

Wykres 7. Odsetek osób obecnych na badaniu w stosunku do list szkolnych.

dziewczęta

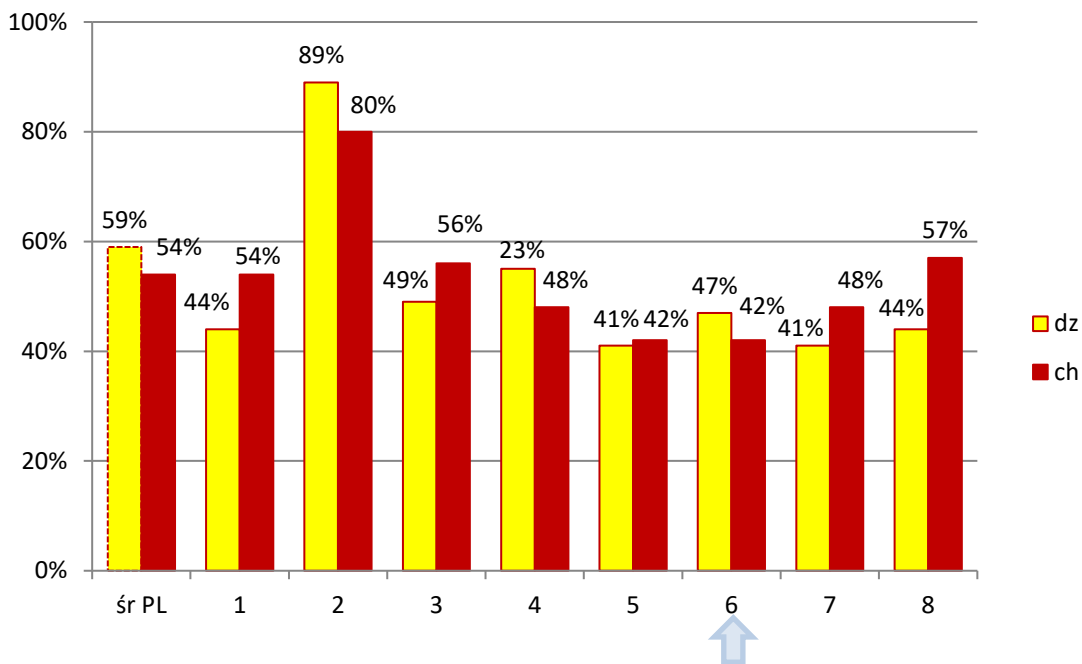
chłopcy

Jak pokazuje powyższe zestawienie wykresów część uczniów była nieobecna w szkole w dniu, w którym przeprowadzane była badania ankietowe.

W porównaniu do innych szkół odsetek osób nieobecnych jest wyższy niż przeciętnie.

W związku z tym trzeba pamiętać, że przedstawione wyniki nie dają całościowego obrazu zachowań i postaw młodzieży i trzeba zachować ostrożność przy generalizowaniu wyników na całą grupę uczniów klas trzecich.

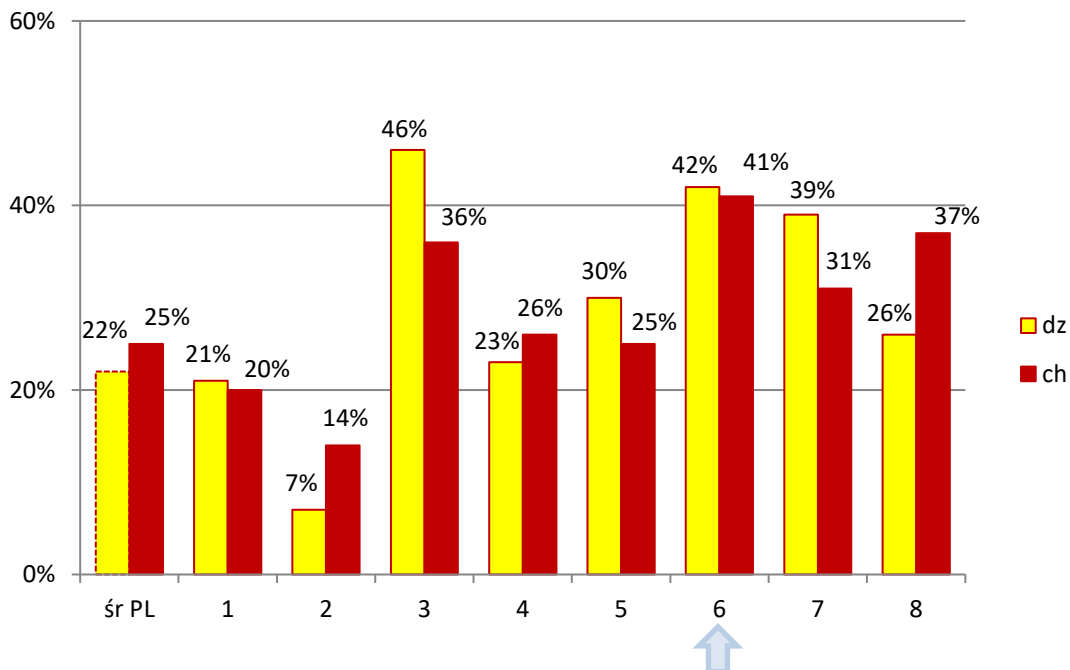
Wykres 8. Osoby, które **ani razu** nie piły alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni.

Wykres przedstawia odsetek osób, które nie piły alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni.

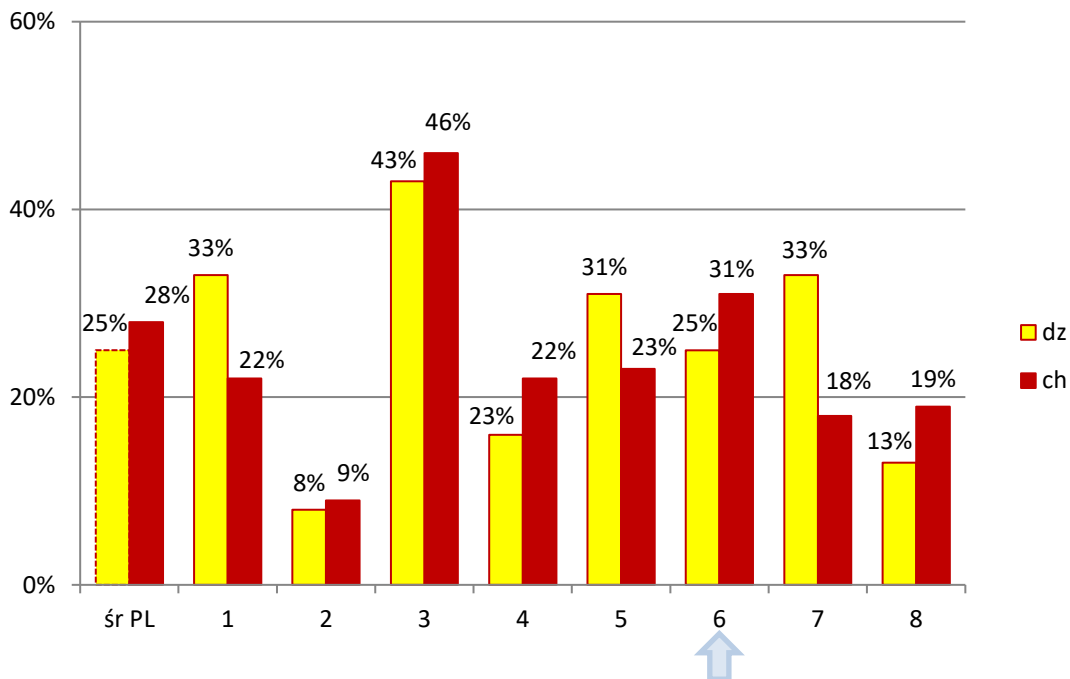
W ciągu minionego miesiąca 47% dziewcząt i 42% chłopców zgłosiło, że nie korzystało z alkoholu.

Wykres 9. Picie alkoholu **choć raz** w ciągu ostatnich 7 dni.

Wykres przedstawia zsumowany odsetek osób, które piły alkohol 1-2 razy lub więcej.

Wykres 10. Upicie się **choć raz** w ciągu ostatnich 30 dni.

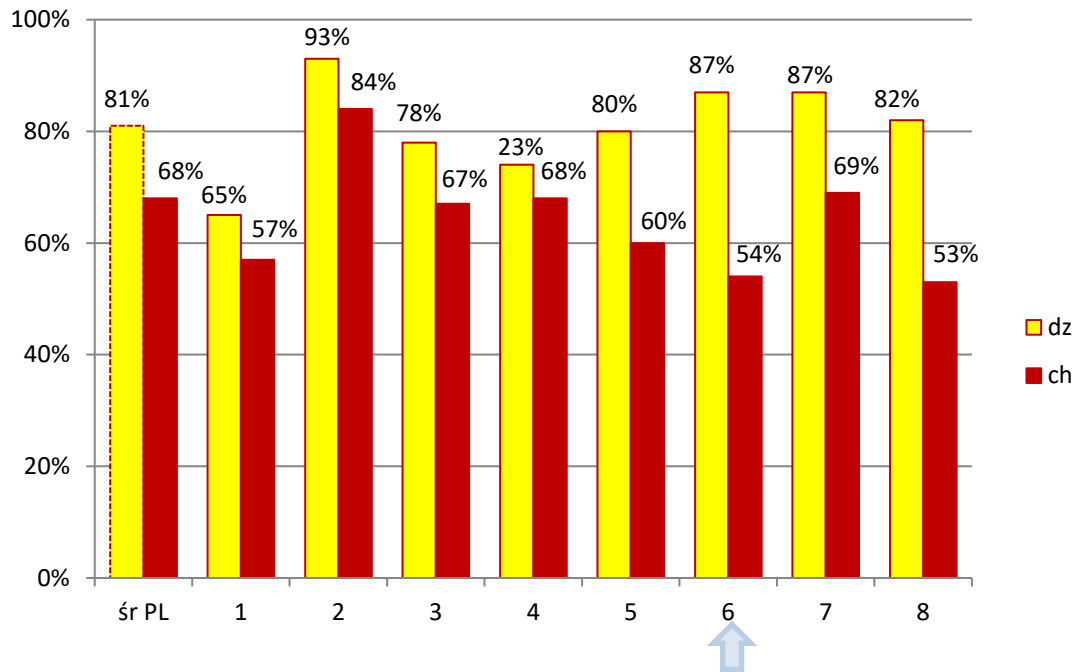
Wykres przedstawia zsumowany odsetek osób, które przynajmniej raz lub więcej upiły się alkoholem w ciągu ostatnich 30 dni.

W szkole zwracają uwagę dość wysokie odsetki osób badanych, które zadeklarowały korzystanie z alkoholu w ostatnim tygodniu – aż 42% dziewcząt i 41% chłopców zgłosiło takie zachowanie.

Jednocześnie zwraca uwagę fakt, że odsetek uczniów zgłaszających upicie się choć raz w ciągu ostatniego miesiąca jest nieco wyższy niż przeciętnie, natomiast odsetek uczennic deklarujący takie zachowanie jest równy średniej ogólnej z wielu badanych szkół w Polsce.

Pomimo wszystko należy zwrócić uwagę na problem korzystania z alkoholu przez młodzież, mając na uwadze, że nawet jednorazowe upicie się powinno być potraktowane jako przejaw zachowania problemowego.

Wykres 11. Przekonanie, że nie warto skorzystać z alkoholu, żeby zapoznać się z chłopakiem/dziewczyną.

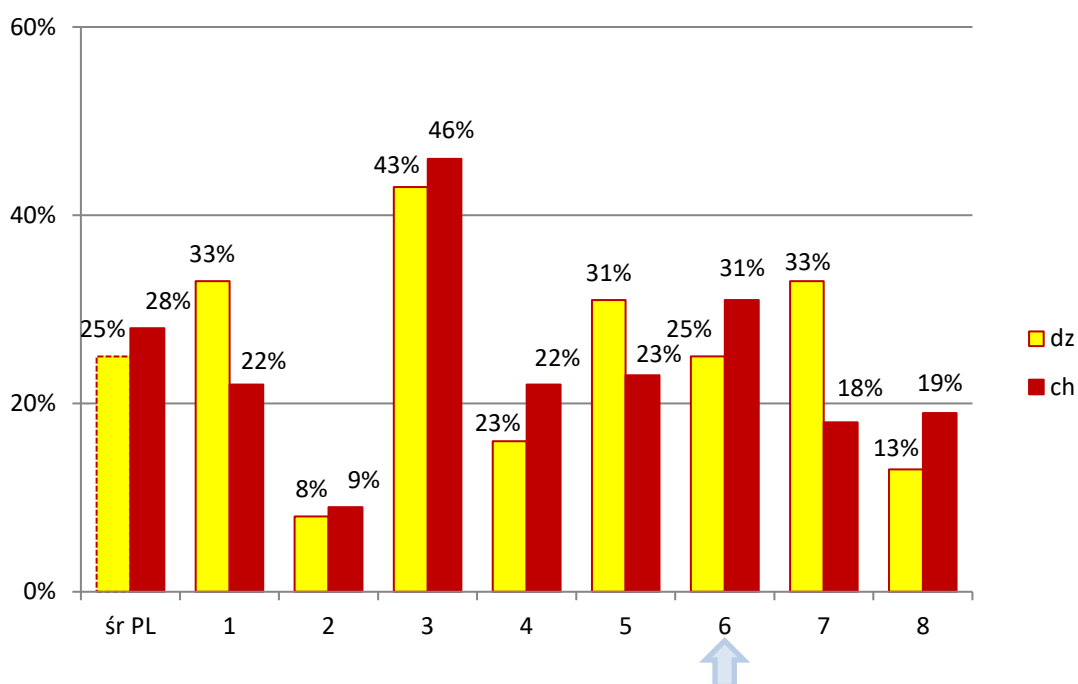

Wykres przedstawia odsetek osób, które zaznaczyły odpowiedź raczej nie lub zdecydowanie nie.

Zdecydowana większość dziewcząt i większość chłopców zadeklarowało przekonanie o tym, że nie warto skorzystać z alkoholu dla ułatwienia sobie kontaktów z płcią przeciwną i jest to pozytywna informacja.

Wykres 12. Przekonanie o możliwości łatwego zdobycia alkoholu.

Wykres przedstawia odsetek osób, które zaznaczyły odpowiedź dosyć łatwe lub bardzo łatwe.

Zdecydowana większość dziewcząt i większość chłopców oceniło możliwość zdobycia alkoholu jako dość łatwą lub bardzo łatwą.

Taki obraz sytuacji jest niepokojący, zwłaszcza, że sprzedawanie nieletnim alkoholu jest prawnie zabronione.

Podsumowanie wyników diagnozy.

Przedstawione wyżej wyniki diagnozy ukazują pozytywny obraz młodzieży:

- deklaracja niekorzystania z alkoholu w ciągu ostatniego miesiąca złożona przez prawie połowę dziewcząt i część chłopców,
- przekonanie zdecydowanej większości dziewcząt i większości chłopców o tym, że nie warto korzystać z alkoholu, by łatwiej zapoznać się z osobą płci przeciwnej.

Diagnoza wskazuje też na obecność czynników chroniących przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i problemowych, jakimi są: pełna rodzina, rozmowy o ważnych sprawach z rodzicami oraz duże znaczenie wiary (religii) w życiu większości młodzieży.

W badanych klasach w większość zachowań ryzykownych i problemowych bardziej zaangażowani są chłopcy niż dziewczęta. Dotyczy to między innymi upicie się w ciągu ostatniego miesiąca.

Część zachowań ryzykownych i problemowych w podobnym stopniu dotyczy chłopców i dziewcząt, jak np. picie alkoholu w ciągu ostatniego tygodnia.

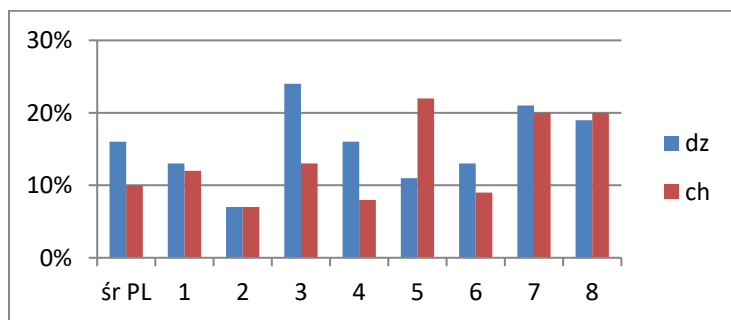
Wśród zachowań ryzykownych i problemowych, które w większym stopniu dotyczą dziewcząt niż chłopców należy przekonanie o możliwości łatwego zdobycia alkoholu.

Uwagę zwracają także wyższe od ogólnej średniej odsetki dziewcząt zgłaszających picie alkoholu w ciągu ostatniego tygodnia oraz upicie się w ostatnim miesiącu.

Wyższe niż przeciętnie są także odsetki chłopców deklarujących picie alkoholu w ciągu ostatniego tygodnia.

1.3 Diagnoza związana z szeroko rozumianym zjawiskiem przemocy tj. przemoc rówieśnicza w szkole i klasie, bójki, cyberprzemoc na przykładzie klas III gimnazjum w Szkole Podstawowej nr 10 im. Tomaszowskich Olimpijczyków w Tomaszowie Mazowieckim.

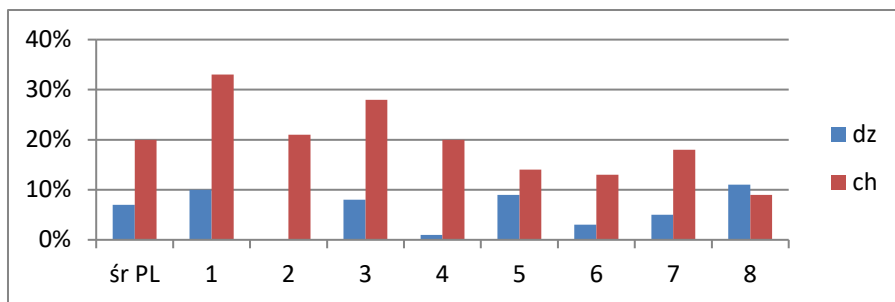
Wykres 13. Obawa przed przemocą w szkole:

Wykres przedstawia odsetek osób, które zaznaczyły odpowiedź, że trochę lub bardzo obawiają się przemocy w szkole.

W analizowanej szkole 21% dziewcząt i 20% chłopców odpowiedziało, że obawia się przemocy w szkole. Odsetek uczennic, które zgłosiły obawę przed przemocą w szkole jest nieco wyższy niż przeciętnie, natomiast odsetek uczniów jest dwukrotnie wyższy od ogólnej średniej z wielu badanych szkół.

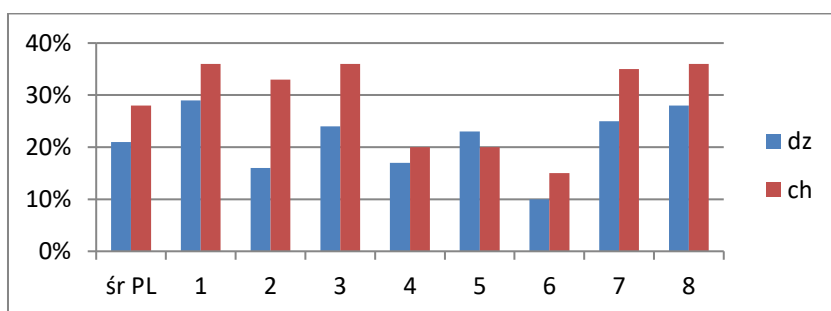
Wykres 14. Bycie ofiarą przemocy fizycznej w klasie w ciągu ostatnich 30 dni:

Wykres przedstawia odsetek osób, które zaznaczyły odpowiedź kilka razy w tym okresie, raz lub dwa razy w tygodniu, codziennie lub co drugi dzień.

Na pytanie czy ktoś z Twojej klasy Cię uderzył, popychał lub niszczył coś Twojego w ciągu ostatniego miesiąca 5% dziewcząt i 18% chłopców odpowiedziało, że tak.

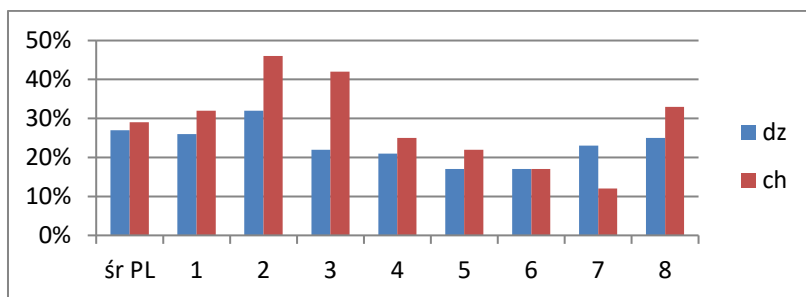
Wykres 15. Bycie ofiarą przemocy werbalnej w klasie w ciągu ostatnich 30 dni:

Wykres przedstawia odsetek osób, które zaznaczyły odpowiedź kilka razy, raz lub dwa razy w tygodniu, codziennie lub co drugi dzień.

W analizowanej klasie III gimnazjum 25% dziewcząt i 35% chłopców przyznało, że ktoś z ich klasy ich wyśmiewał, poniżał lub dokuczał słownie.

Wykres 16. Bycie ofiarą przemocy o podtekście seksualnym w klasie w ciągu ostatnich 30 dni:

Wykres przedstawia odsetek osób, które zaznaczyły odpowiedź kilka razy, raz lub dwa razy w tygodniu, codziennie lub co drugi dzień.

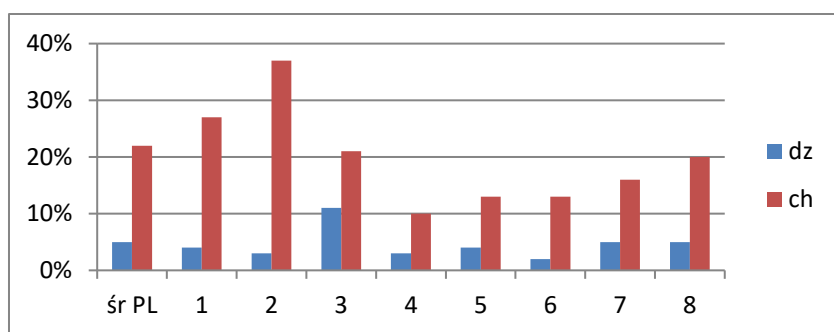
Wskaźniki pokazują, że 23% dziewcząt i 12% chłopców deklaruje, że ktoś z ich klasy mówił przy nich przykre uwagi albo aluzje dotyczące płci lub seksu.

Chłopcy zdecydowanie częściej niż dziewczęta deklaruwali bycie ofiarą różnych rodzajów przemocy w klasie. Odsetek uczniów, którzy zgłosili częste doświadczenie przemocy werbalnej jest wyższy niż przeciętnie. Jednocześnie warto zaznaczyć, że odsetek chłopców deklarujących doświadczenie przemocy o podtekście seksualnym jest najniższy w prezentowanym zestawieniu.

W obrazie wyników dziewcząt należy zauważyć, że odsetek uczennic zgłaszających doświadczenie przemocy werbalnej w klasie jest nieco wyższy niż przeciętnie. Odsetki uczennic deklarujących doświadczenie przemocy fizycznej i o podtekście seksualnym są nieco niższe niż średnie ogólne z wielu badanych szkół.

Analizując dane dotyczące młodzieży należy pamiętać, że odnoszą się one do osób obecnych w szkole w dniu badania.

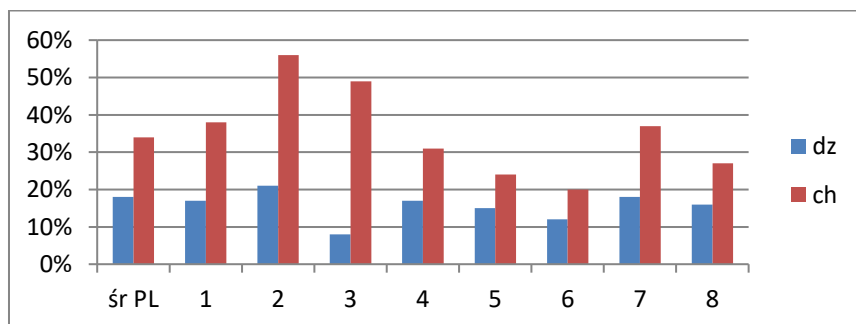
Wykres 17. Bycie sprawcą przemocy fizycznej w klasie w ciągu ostatnich 30 dni:

Wykres przedstawia odsetek osób, które zaznaczyły odpowiedź kilka razy, raz lub dwa razy w tygodniu, codziennie lub co drugi dzień.

5% dziewcząt i 16% chłopców odpowiedziało, że kogoś ze swoich rówieśników uderzyło, popchnęło lub zniszczyło jego własność.

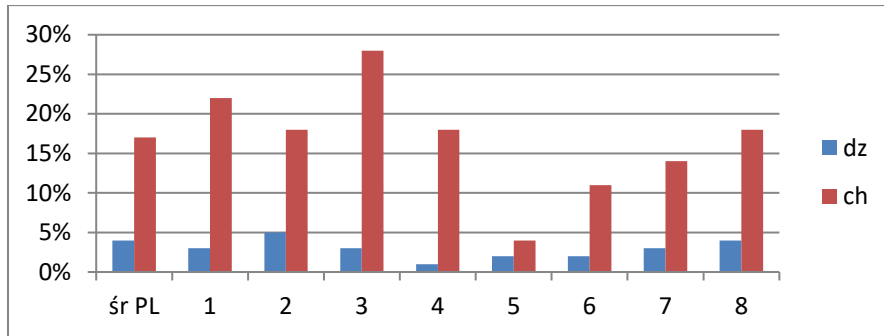
Wykres 18. Bycie sprawcą przemocy werbalnej w klasie w ciągu ostatnich 30 dni:

Wykres przedstawia odsetek osób, które zaznaczyły odpowiedź kilka razy, raz lub dwa razy w tygodniu, codziennie lub co drugi dzień.

18% dziewcząt i aż 37% chłopców w analizowanej klasie przyznało, że zdarzyło im się kogoś ze swoich rówieśników wyśmiać, poniżyć lub mówić do niego dokuczliwe rzeczy.

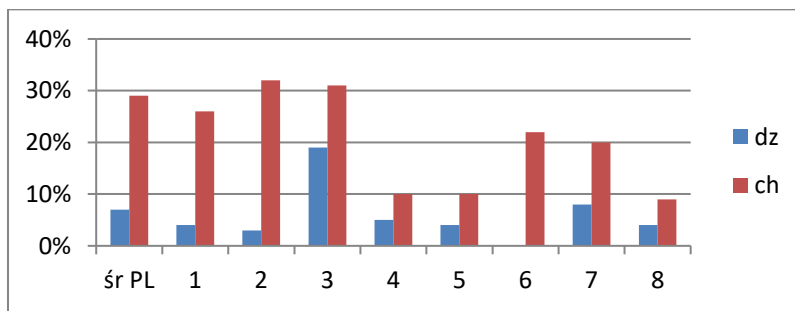
Wykres 19. Bycie sprawcą przemocy o podtekście seksualnym w klasie w ciągu ostatnich 30 dni:

Wykres przedstawia odsetek osób, które zaznaczyły odpowiedź kilka razy, raz lub dwa razy w tym tygodniu, codziennie lub co drugi dzień.

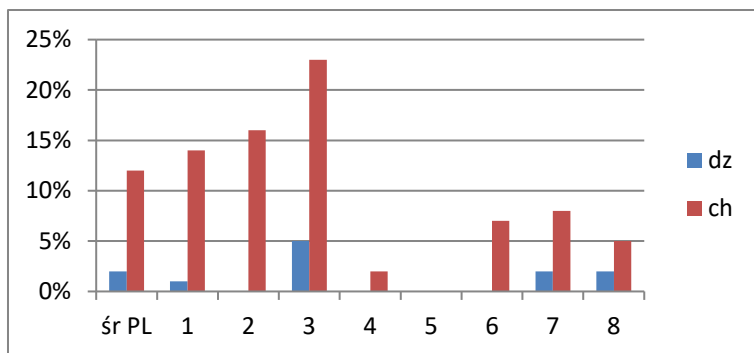
W przedstawionej szkole chłopcy znacznie częściej niż dziewczęta zgłaszali stosowanie przemocy w klasie, co jest typowym obrazem wyników. Odsetek uczniów deklarujących stosowanie przemocy werbalnej w klasie jest nieznacznie wyższy niż przeciętnie. Warto zwrócić uwagę, że odsetek uczniów deklarujących stosowanie przemocy o podtekście seksualnym jest niższy od średniej ogólnej z wielu badanych szkół w Polsce. Odsetki trzecioklasistek, które zgłosiły stosowanie różnych form przemocy w klasie plasują się w okolicach średnich ogólnych.

Wykres 20. Udział w bójkach CHOĆ RAZ w ciągu ostatnich 6 miesięcy:

Wykres przedstawia odsetek osób, które choć raz uczestniczyły w bójce.

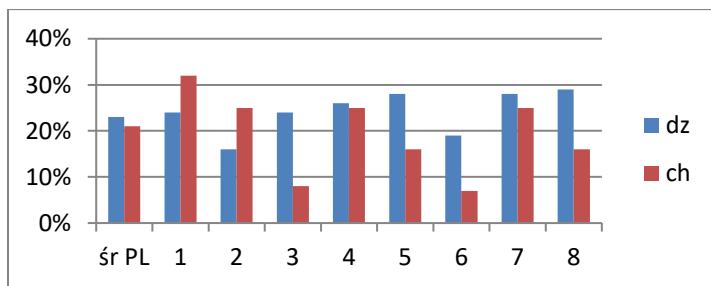
Wykres 21. Udział w bójkach 3 RAZY i więcej w ciągu ostatnich 6 miesięcy:

Wykres przedstawia odsetek osób, które 3 i więcej razy brały udział w bójkach w ciągu ostatnich 6 miesięcy.

W klasie III gimnazjum w bójkach częściej brali udział chłopcy niż dziewczęta, co jest typowym obrazem wyników. Odsetek chłopców deklarujących udział w pojedynczych bójkach jest niższy niż przeciętnie. Odsetki dziewcząt, które zgłosiły udział w bójkach plasują się w okolicach średnich ogólnych z wielu badanych szkół w Polsce.

Wykres 22. Bycie ofiarą cyberprzemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy:

Wykres przedstawia odsetek osób, które choć raz były ofiarą cyberprzemocy.

Cyberprzemoc to inaczej przemoc z użyciem mediów elektronicznych – przede wszystkim Internetu i telefonów komórkowych. Jeżeli chodzi o zjawiska cyberprzemocy to w badanej szkole dziewczęta nieco częściej niż chłopcy zgłaszały bycie ofiarą cyberprzemocy. Należy zauważyć, że odsetek dziewcząt, które zadeklarowały takie doświadczenie jest jednym z najwyższych w prezentowanym zestawieniu. Uczniowie częściej niż uczennice zgłaszali bycie sprawcą cyberprzemocy. Jednocześnie należy zauważyć, że odsetki trzecioklasistów deklarujących zarówno bycie ofiarą, jak i sprawcą tego rodzaju przemocy należą do najwyższych w prezentowanych zestawieniach .

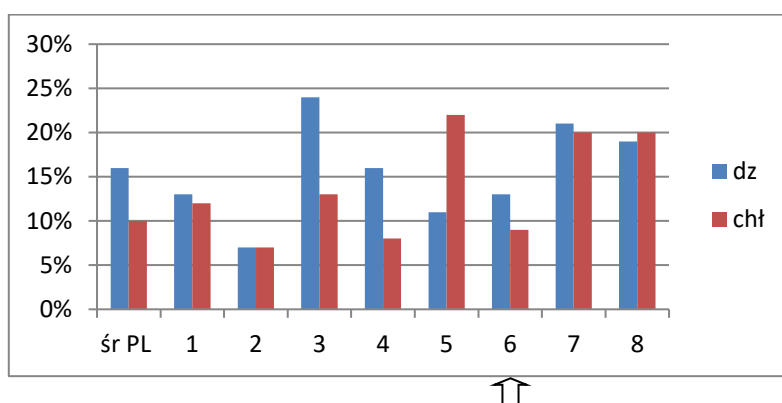
Podsumowanie diagnozy:

W badanych klasach III gimnazjum w część zachowań ryzykownych i problemowych bardziej zaangażowani są chłopcy niż dziewczęta. Dotyczy to takich kwestii jak bycie ofiarą i sprawcą przemocy fizycznej i werbalnej w klasie, udział w sporadycznych i częstych bójkach, bycie sprawcą cyberprzemocy. Część zachowań ryzykownych i problemowych w podobnym stopniu dotyczy chłopców i dziewcząt, chodzi o obawę przed przemocą w szkole. Natomiast w

większym stopniu dziewcząt dotyczy obawa przed przemocą, czy bycie ofiarą przemocy o podtekście seksualnym w klasie. Uwagę zwracają jednak wyższe od ogólnej średniej odsetki dziewcząt zgłaszających bycie ofiarą cyberprzemocy.

1.4 Diagnoza związana z szeroko rozumianym zjawiskiem przemocy tj. przemoc rówieśnicza w szkole i klasie, bójki, cyberprzemoc na przykładzie klas III gimnazjum w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 7 w Tomaszowie Mazowieckim.

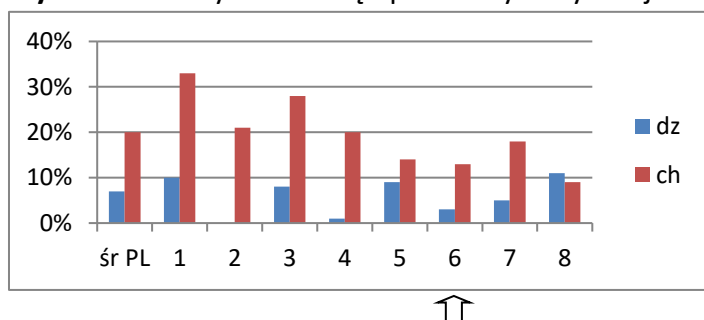
Wykres 23. Obawa przed przemocą w szkole:

Wykres przedstawia odsetek osób, które zaznaczyły odpowiedź trochę się obawiam lub bardzo się obawiam.

W przedstawionej placówce 13% dziewcząt i 9% chłopców zgłaszało obawę przed przemocą w szkole. Wynika z tego, że dziewczęta częściej niż chłopcy zgłaszały obawę przed przemocą w szkole. W tym miejscu należy przypomnieć, że część młodzieży była nieobecna w szkole w dniu ankietowania.

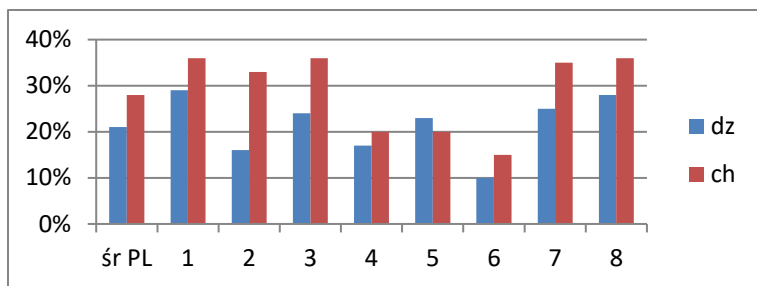
Wykres 24. Bycie ofiarą przemocy fizycznej w klasie w ciągu ostatnich 30 dni:

Wykres przedstawia odsetek osób, które zaznaczyły odpowiedź kilka razy w tym okresie, raz lub dwa razy w tygodniu, codziennie lub co drugi dzień.

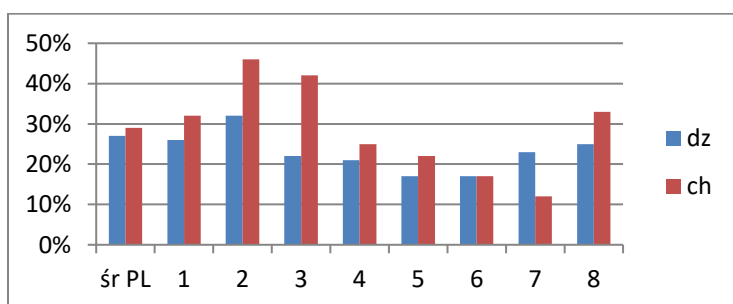
Na pytanie, czy ktoś z Twojej klasy Cię uderzył, popychał lub niszczył coś Twojego 3% dziewcząt i 13% chłopców odpowiedziało pozytywnie.

Wykres 25. Bycie ofiarą przemocy werbalnej w klasie w ciągu ostatnich 30 dni:

Wykres przedstawia odsetek osób, które zaznaczyły odpowiedź raz lub dwa razy, codziennie lub co drugi dzień.

Wykres 26. Bycie ofiarą przemocy o podtekście seksualnym w klasie w ciągu ostatnich 30 dni:

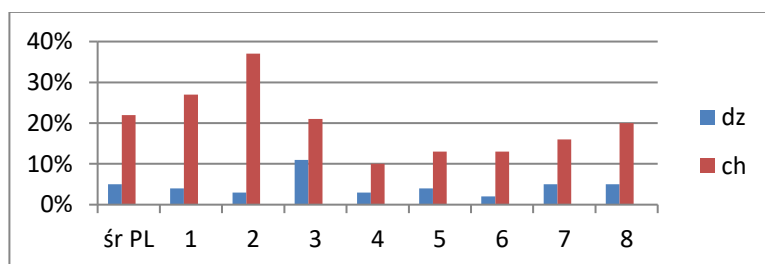

Wykres przedstawia odsetek osób, które zaznaczyły odpowiedź raz lub dwa razy w tygodniu, codziennie lub co drugi dzień.

Chłopcy częściej niż dziewczęta deklaruowali bycie ofiarą przemocy fizycznej i werbalnej w klasie, natomiast podobnie często jak ich koleżanki deklaruowali doświadczenie przemocy o podtekście seksualnym.

Warto zaznaczyć, że wszystkie odsetki młodzieży deklarującej doświadczenie wyżej wymienionych rodzajów przemocy należą do najniższych w prezentowanych zestawieniach. Jednocześnie analizując przedstawione dane należy pamiętać, że odnoszą się one do osób obecnych w szkole w dniu badania.

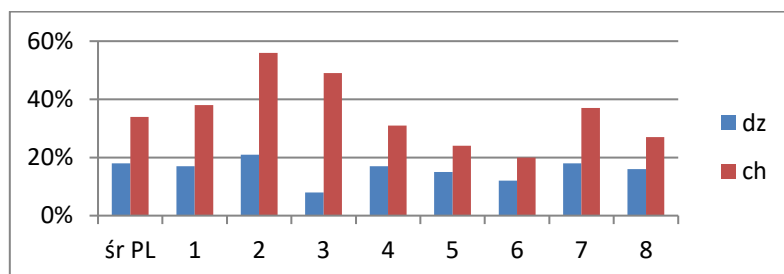
Wykres 27. Bycie sprawcą przemocy fizycznej w klasie w ciągu ostatnich 30 dni:

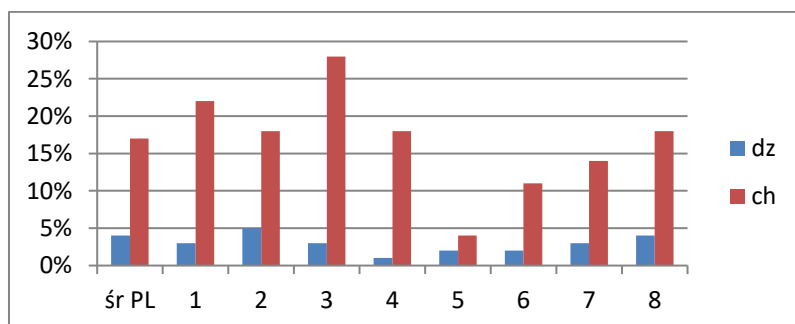
Wykres przedstawia odsetek osób, które zaznaczyły odpowiedź kilka razy, raz lub dwa razy w tygodniu, codziennie lub co drugi dzień.

Wykres 28. Bycie sprawcą przemocy werbalnej w klasie w ciągu ostatnich 30 dni:

Wykres przedstawia odsetek osób, które zaznaczyły odpowiedź kilka razy, raz lub dwa razy w tygodniu, codziennie lub co drugi dzień.

Wykres 29. Bycie sprawcą przemocy o podtekście seksualnym w klasie w ciągu ostatnich 30 dni:

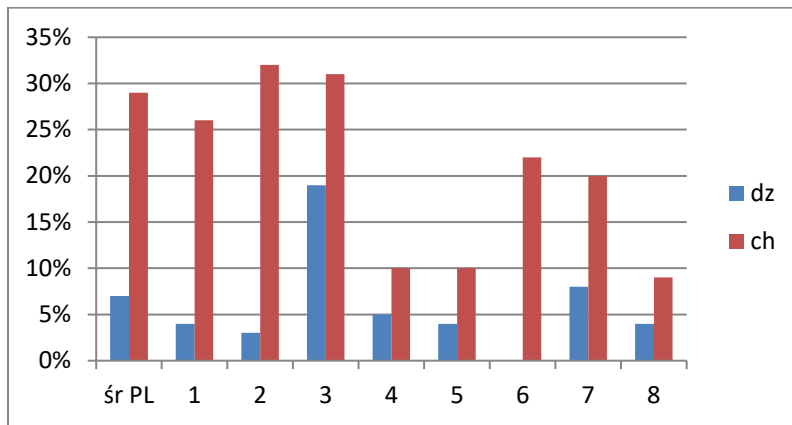

Wykres przedstawia odsetek osób, które zaznaczyły odpowiedź kilka razy w całym tym okresie, raz lub dwa razy w tygodniu, codziennie lub co drugi dzień.

W klasie III gimnazjum chłopcy znacznie częściej niż dziewczęta zgłaszali stosowanie przemocy w klasie, co jest typowym obrazem wyników. Odsetek uczniów deklarujących stosowanie przemocy o podtekście seksualnym w klasie jest niższy niż przeciętnie. Warto również zwrócić uwagę, że odsetki trzecioklasistów deklarujących stosowanie przemocy fizycznej i werbalnej są znacznie niższe od średniej ogólnej z wielu badanych szkół w Polsce. Odsetki trzecioklasistek, które zgłosiły stosowanie przemocy fizycznej, jak i o podtekście seksualnym w klasie są niskie.

W tym miejscu należy przypomnieć, że część młodzieży była nieobecna w szkole w dniu badania, przez co przedstawiony obraz wyników może być niepełny.

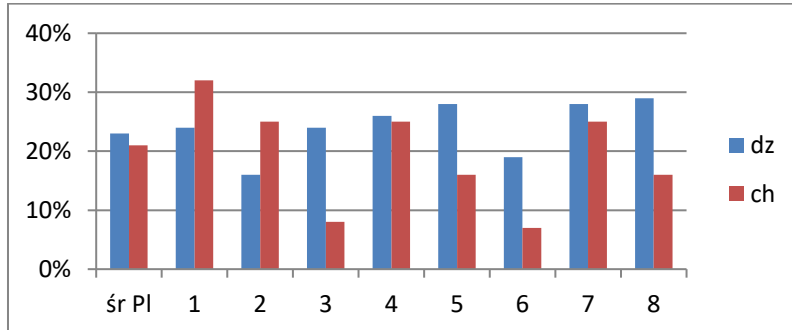
Wykres 30. Udział w bójkach choć raz w ciągu ostatnich 6 miesięcy:

Wykres przedstawia odsetek osób, które choć raz uczestniczyły w bójkach

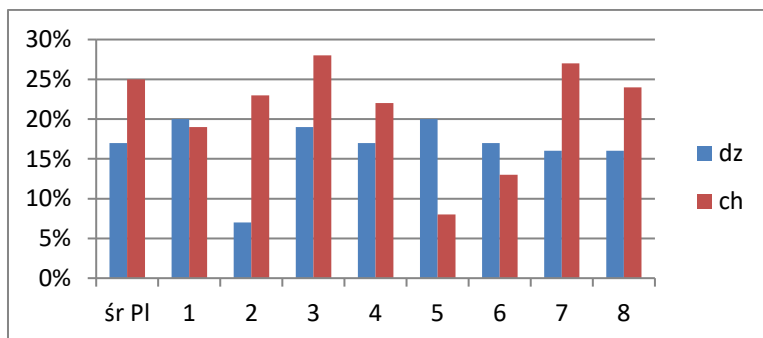
W bójkach częściej brali udział chłopcy niż dziewczęta, co jest typowym obrazem wyników. Odsetki chłopców deklarujących udział w bójkach są niższe niż przeciętnie. Warto zwrócić uwagę, że żadna z dziewcząt obecnych w szkole w dniu badania nie zgłosiła udziału w bójkach.

Wykres 31. Bycie ofiarą cyberprzemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy:

Wykres przedstawia odsetek osób, które choć raz były ofiarą cyberprzemocy.

Wykres 32. Bycie sprawcą cyberprzemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy:

Wykres przedstawia odsetek osób, które choć raz były sprawcą cyberprzemocy.

Zapytanie o bycie ofiarą lub sprawcą cyberprzemocy obrazuje, że dziewczęta częściej niż chłopcy zgłaszały taką postawę. Odsetek uczennic deklarujących doświadczenie cyberprzemocy należy do najniższych wśród badanych placówek. Jednocześnie należy zauważyć, że odsetki trzecioklasistów deklarujących zarówno bycie ofiarą, jak i sprawcą tego rodzaju przemocy również są znacznie niższe niż przeciętnie.

Podsumowanie diagnozy:

W badanych klasach III gimnazjum w większość zachowań ryzykownych i problemowych bardziej zaangażowani są chłopcy niż dziewczęta. Dotyczy to takich kwestii jak bycie ofiarą i sprawcą przemocy fizycznej i werbalnej w klasie i o podtekście seksualnym, udział w bójkach. Część zachowań ryzykownych i problemowych takich jak bycie ofiarą przemocy o podtekście seksualnym w klasie w podobnym stopniu dotyczy dziewcząt i chłopców. Natomiast w większym stopniu obawa przed przemocą, bycie ofiarą i sprawcą cyberprzemocy dotyczy dziewcząt. W części obszarów zachowań problemowych odsetki młodzieży z klas trzecich są niższe niż przeciętnie.

1.5 Diagnoza związana z myślami samobójczymi na przykładzie klas III gimnazjum w Szkole Podstawowej nr 10 im. Tomaszowskich Olimpijczyków w Tomaszowie Mazowieckim.

Na podstawie diagnozy przeprowadzonej przez Instytut Profilaktyki Zintegrowanej na pytanie „Czy przychodziły Ci do głowy myśli samobójcze w ciągu ostatnich 12 miesięcy?” dziewczęta zdecydowanie częściej (48%) niż chłopcy (24%) deklarowały doświadczenie myśli samobójczych w ostatnim roku. Wskaźnik ten pokazuje, że dziewczętom zdecydowanie częściej niż chłopcom przychodziły do głowy takie myśli w ostatnim roku. Prawie co druga badana uczennica zgłosiła obecność myśli samobójczych.

Większość młodzieży, która zgłosiła takie myśli doświadczyła ich sporadycznie. 7% badanych dziewcząt stwierdziło jednak, że pojawiły się one raz w miesiącu lub częściej. Jeżeli chodzi o odsetek chłopców to wskaźnik pokazuje, że 2 % badanych doświadczyło myśli samobójczych raz w miesiącu.

1.6 Diagnoza związana z myślami samobójczymi na przykładzie klas III gimnazjum w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 7 w Tomaszowie Mazowieckim.

Jak pokazują wyniki Instytutu Profilaktyki Zintegrowanej na to samo pytanie „Czy przychodziły Ci do głowy myśli samobójcze w ciągu ostatnich 12 miesięcy?” 54% dziewcząt i 19% badanych chłopców zadeklarowało doświadczenie myśli samobójczych w ostatnim roku. Dziewczęta zdecydowanie częściej doświadczyły takich myśli. Odsetek badanych dziewcząt jest dość wysoki – ponad połowie badanych przychodziły do głowy myśli samobójcze.

Większość młodzieży deklarowała jednak, że myśli te pojawiały się sporadycznie – raz na miesiąc lub częściej (8% dziewcząt i 4% kobiet).

1.7 Diagnoza związana z seksualnością – używaniem pornografii, postawą wobec pornografii, inicjacją kontaktów genitalnych i seksualnych, współżyciem seksualnym, metodami antykoncepcyjnymi na podstawie klas III gimnazjum w Szkole Podstawowej nr 10 im. Tomaszowskich Olimpijczyków w Tomaszowie Mazowieckim.

W badanych klasach trzecich 30% chłopców, czyli blisko 1/3 badanych uczniów zgłosiła oglądanie pornografii 6 razy i więcej w ciągu ostatnich 30 dni. Odsetek ten jest niższy niż przeciętnie. Odsetek dziewcząt, które celowo oglądały pornografię wynosi 8%. Odsetek ten plasuje się w okolicach średniej ogólnej. Żadna z badanych uczennic nie zgłosiła takiego zachowania 30 razy i więcej.

Kolejny wskaźnik – celowe oglądanie pornografii więcej niż 30 razy w ciągu ostatnich 30 dni obrazuje, że odsetek badanych uczniów jest najniższy wśród badanych szkół i wynosi 2% (chłopcy) i 0% (dziewczęta).

Wyniki badań Instytutu Polityki Zintegrowanej w odniesieniu do przekonania o zbyt dużym ekspozowaniu wyglądu i ciała w mediach pokazują, że młodzież (77% dziewcząt i 53% chłopców) ocenia, że w dzisiejszych mediach jest zdecydowanie za dużo takich treści. Zdecydowana większość uczennic i uczniów stwierdziła, że treści pornograficzne są zbyt łatwo dostępne zarówno dla dzieci jak i dla młodzieży.

Na pytanie odnośnie inicjacji kontaktów genitalnych, polegającej na kontakcie z drugą osobą w sferze dotykania nagich, intymnych miejsc ciała bez współżycia seksualnego 34% dziewcząt i 33% chłopców doświadczyło takich kontaktów. Odsetek dziewcząt jest wyższy niż przeciętnie.

W zestawieniu podjęcia współżycia seksualnego po raz pierwszy i w ciągu ostatnich 3 miesięcy należy zwrócić uwagę, że dziewczęta w badanej szkole zgłaszały takie doświadczenie i w prezentowanym zestawieniu wskaźnik ten jest najwyższy (wynosi 14%). Jeżeli chodzi o płęć męską – chłopcy deklarujący oba doświadczenia należą do najniższych wśród badanych placówek. Należy zaznaczyć, że część młodzieży była nieobecna w dniu badania, więc przedstawiony obraz wyników odnosi się do osób, które w nim uczestniczyły.

Stan wiedzy młodzieży na temat skuteczności metod antykoncepcyjnych i wiarę w skuteczność prezerwatywy w zapobieganiu nieplanowanej ciąży jest niski. Jedynie 34% dziewcząt i 22% chłopców wie, że żadna metoda antykoncepcyjna nie chroni w 100% przed ciążą. Część młodzieży posiada wiedzę o ograniczonej skuteczności metod antykoncepcyjnych w zapobieganiu zakażeniu się wirusem HIV. Odsetki te plasują się w okolicach średnich ogólnych dla wielu badanych szkół w Polsce. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że 48% chłopców i 43% dziewcząt jest przekonanych, że prezerwatywa chroni w 100% przed zakażeniem się wirusem HIV.

1.8 Diagnoza związana z seksualnością – używaniem pornografii, postawą wobec pornografii, inicjacją kontaktów genitalnych i seksualnych, współżyciem seksualnym, metodami antykoncepcyjnymi na podstawie klas III gimnazjum w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 7 w Tomaszowie Mazowieckim.

W przedstawionej szkole 40% badanych chłopców zgłosiło celowe oglądanie pornografii 6 razy i więcej w ciągu ostatnich 30 dni w telewizji, kinie, Internecie lub czasopiśmie. Odsetki trzecioklasistów zgłaszających korzystanie z pornografii 30 razy i więcej w ciągu ostatniego miesiąca plasują się w okolicach średnich ogólnych z wielu badanych szkół w Polsce. Wskaźnik dotyczy jedynie chłopców i wynosi 11%.

Jeżeli chodzi o uczennice, to 7% badanych zadeklarowało oglądanie pornografii 6 razy i więcej w ciągu ostatniego miesiąca. Odsetek ten jest równy średniej ogólnej. Żadna z uczennic nie zgłosiła takiego zachowania 30 razy i więcej.

W odniesieniu do tematu postawy wobec pornografii czyli ekspozycji w mediach ludzkiego ciała oraz dostępności treści pornograficznych dla dzieci i młodzieży większość młodzieży, bo aż 95% dziewcząt i 94% chłopców stwierdziła, że w mediach jest zbyt dużo sytuacji, w których ekspozycja się ludzką seksualność. Prawie wszystkie uczennice i uczniowie ocenili, że treści pornograficzne są zbyt łatwo dostępne zarówno dla dzieci, jak i dla nich samych.

Wskaźnik inicjacji kontaktów genitalnych polegający na dotykaniu nagich, intymnych miejsc ciała bez pełnego współżycia seksualnego w badanych klasach trzecich wynosi 17% u dziewcząt i 43% u chłopców. Odsetek chłopców należy do najwyższych w prezentowanym zestawieniu, a odsetek dziewcząt deklarujących takie doświadczenie jest znacznie niższy niż przeciętnie. Przedstawiony obraz może być niepełny, gdyż część młodzieży była nieobecna w szkole w dniu badania.

Z analizy danych dotyczących intencji czekania z rozpoczęciem współżycia seksualnego do pełnej dorosłości wynika, że 73% dziewcząt, czyli blisko 3/4 i 48% czyli prawie połowa chłopców nie podjęła jeszcze inicjacji współżycia seksualnego do momentu osiągnięcia wieku pełnoletniego. Młodzież zadeklarowała, że zależy im, by czekać z rozpoczęciem współżycia seksualnego do pełnej dorosłości rozumianej jako bycie dojrzałym, samodzielnym, zdolnym do podjęcia odpowiedzialności za rodzinę.

Kolejnym zagadnieniem jest wiedza o metodach antykoncepcyjnych. Badano stan wiedzy młodzieży na temat skuteczności metod antykoncepcyjnych w zapobieganiu nieplanowanej ciąży. 32% dziewcząt i 26% chłopców wiedzą, że żadna metoda antykoncepcji nie chroni w 100% przed ciążą. Porównywalny jest wynik osób, które wiedzą, że żadna metoda nie chroni w 100% przed zakażeniem wirusem HIV. Odsetek chłopców 19% jest w tym obszarze najniższy.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że 54% chłopców i 43% dziewcząt jest przekonanych, że prezerwatywa chroni w 100% przed zakażeniem wirusem HIV.

IV. DZIAŁALNOŚĆ PODMIOTÓW W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołana została Zarządzeniem nr 41/2015 Prezydenta Miasta Tomaszowa Mazowieckiego z dnia 16 lutego 2015 roku w sprawie powołania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tomaszowie Mazowieckim zmienionym Zarządzeniem nr 101/2015 Prezydenta Miasta Tomaszowa Mazowieckiego z dnia 13 marca 2015 roku, Zarządzeniem Nr 306/2015 Prezydenta Miasta Tomaszowa Mazowieckiego z dnia 25 czerwca 2015 roku oraz Zarządzeniem nr 317/2015 Prezydenta Miasta Tomaszowa Mazowieckiego z dnia 1 lipca 2015 roku o zmianie Zarządzenia nr 41/2015 Prezydenta Miasta Tomaszowa Mazowieckiego z dnia 16 lutego 2015 roku w sprawie powołania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tomaszowie Mazowieckim.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadzi czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. Postępowanie wdrażane jest na wniosek członków rodzin lub instytucji publicznych wobec osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy lub systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny.

W okresie sprawozdawczym do komisji wpłynęły 133 wnioski o podjęcie czynności zobowiązujących do leczenia odwykowego wobec osób nadmiernie nadużywających alkoholu, w tym 114 wniosków dotyczyło mężczyzn, zaś 19 kobiet. Wnioski skierowane były przez:

- ❖ Komendę Powiatową Policji – 10
- ❖ Prokuraturę Rejonową – 19
- ❖ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – 18
- ❖ Kuratorów sądowych – 6
- ❖ Dom Pomocy Społecznej – 1

- ❖ Szpital – 1
- ❖ Członków rodzin – 78

Z 2017 roku pozostało 60 nierozpatrzonych spraw, razem w okresie sprawozdawczym komisja miała do rozpatrzenia 193 sprawy.

Zespoły orzecznicze działając w ramach komisji odbyły w 2018 roku 98 posiedzeń, na które zapraszano zarówno osoby zgłoszone jak i członków ich rodzin, pracowników socjalnych i kuratorów w charakterze świadków. Łącznie przeprowadzono 951 rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu i ich bliskimi.

Podczas rozmów motywujących informowano o działalności Poradni Leczenia Uzależnień, funkcjonowaniu grup wsparcia dla osób nadużywających alkoholu i członków ich rodzin, rozdawano ulotki, informowano o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej oraz prawnej dla osób uzależnionych i członków ich rodzin, dla osób doświadczających przemocy oraz o możliwościach uzyskania pomocy przez sprawców przemocy. Udzielano także pomocy osobom poszukującym informacji dotyczących problemu alkoholowego, dotyczącego ich samych lub członków ich rodzin poprzez udzielenie informacji, porad, rozdania stosownych ulotek czy też pomocy w sformułowaniu wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego.

W wyniku przeprowadzonych rozmów motywujących, w oparciu o pozyskane informacje i opinie biegłych podjęto decyzję o zakończeniu 142 spraw z powodu:

- ❖ skierowania do sądu wniosku o zobowiązanie do leczenia odwykowego - 69;
- ❖ stwierdzenia braku uzależnienia przez biegłego sądowego - 14;
- ❖ odbycia leczenia, utrzymywania abstynencji - 37;
- ❖ zgonu uczestnika - 2;
- ❖ toczącego się w sądzie postępowania o zastosowanie leczenia odwykowego - 6;
- ❖ połączenia sprawy z inną (dwa wnioski dotyczące tej samej osoby) - 3;
- ❖ braku adresu zamieszkania – 3;
- ❖ przekazania do innej komisji z uwagi na zmianę adresu – 7;
- ❖ wyjazdu za granicę – 1.

Na 2019 rok zostało do rozpatrzenia 51 spraw. Do biegłych sądowych skierowano 124 sprawy. Przewodniczący oraz członkowie Komisji udzielili mieszkańcom podczas dyżurów 103 porad oraz informacji o specyfice choroby alkoholowej.

Podczas odbywania rozmów z osobami uzależnionymi i członkami ich rodzin zwracano uwagę na problem występowania przemocy w rodzinie. W 36 sprawach rozpatrywanych przez komisję prowadzona była procedura „Niebieskiej Karty”. Ponadto członkowie Komisji uczestniczyli w 162 posiedzeniach grup roboczych zespołu interdyscyplinarnego w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej.

W 2018 roku Zespoły Kontrolne oprócz kontroli wykonywały szkolenia personelu punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

Ogółem wykonano:

- ❖ kontrolę 80 sklepów sprzedaży napojów alkoholowych;
- ❖ kontrolę 12 lokali gastronomicznych, w których podawany jest alkohol;
- ❖ dokonano 10 pomiarów i oględzin odległości usytuowania nowych punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych;
- ❖ dokonano 9 pomiarów i oględzin odległości punktów sprzedaży napojów alkoholowych od kościołów;
- ❖ dokonano szkolenia 111 osób zatrudnionych w sklepach i lokalach w zakresie sprzedaży alkoholu.

W ramach swych czynności Zespoły Kontrolne przygotowały do zaopiniowania 98 postanowień dotyczących sprzedaży napojów alkoholowych i odbyły 77 spotkań.

Ponadto członkowie Komisji uczestniczyli w szkoleniu dotyczącym działania Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w świetle nowelizacji ustawy z dnia 26 października o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Uczestniczono także w uroczystościach Tomaszowskiego Forum Trzeźwości „NIEPODLEGŁOŚĆ”, które odbyły się w dniach 18-26 maja 2018 r. W ramach tych uroczystości członkowie komisji uczestniczyli w spotkaniu z gminnymi komisjami rozwiązywania problemów alkoholowych z powiatu tomaszowskiego i okolicznych miast. Celem tego spotkania było podjęcie współpracy

między gminnymi komisjami oraz wymiana doświadczeń w zakresie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego.

Przewodniczący komisji i kilku członków uczestniczyli w konferencji dotyczącej *Współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie*, która odbyła się w dniu 18 czerwca w siedzibie Starostwa Powiatowego w Tomaszowie Mazowieckim.

Przewodniczący komisji odbył również kilka spotkań z mieszkańcami domów pomocy społecznej na temat skutków nadużywania alkoholu.

2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim w okresie sprawozdawczym udzielił wsparcia 261 osobom dotkniętym problemem uzależnienia od alkoholu w tym 199 mężczyznom i 62 kobietom. Wsparcia udzielono również osobom samotnym w liczbie 210 osób oraz 5 rodzinom bez dzieci w liczbie 6 osób. Udzielono wsparcia finansowego w następującej postaci:

- ❖ zasiłek stały dla 120 osób na kwotę 626.034,61 zł;
- ❖ zasiłek okresowy dla 230 osób na kwotę 382.670,30 zł;
- ❖ zasiłek celowy z Wieloletniego Programu Państwa w Zakresie Dożywiania dla 49 osób na kwotę 14.570,00 zł;
- ❖ zasiłek celowy na pokrycie kosztów pobytu w schronisku dla 2 osób w kwocie 1.500 zł;
- ❖ zasiłek celowy na zakup żywności dla 74 osób na kwotę 7200,00 zł;
- ❖ zasiłek celowy na opał dla 59 osób na kwotę 13.690,00 zł;
- ❖ zasiłek celowy na realizację recept dla 35 osób na kwotę 5.070,82 zł;
- ❖ specjalny zasiłek celowy na zakup opału dla 1 osoby na kwotę 100,00 zł;
- ❖ zasiłek celowy na zakup okularów dla 1 środowiska na kwotę 127,00 zł;
- ❖ zasiłek celowy na wyrobienie zdjęć do dowodu osobistego dla 10 osób na kwotę 230,00 zł;
- ❖ zasiłek celowy na zakup środków higienicznych dla 1 osoby w kwocie 30,00 zł;
- ❖ zasiłek celowy na opłacenie rachunku za gaz dla 1 osoby na kwotę 105,87 zł;
- ❖ zasiłek celowy na zakup odzieży dla 1 środowiska na kwotę 100,00 zł;
- ❖ zasiłek celowy na dojazd do miejsca zamieszkania dla 1 osoby na kwotę 150,00 zł;

- ❖ zasiłek celowy na aparatu tlenowego dla 1 osoby na kwotę 300,00 zł;
- ❖ zasiłek celowy na zakup okularów dla 2 osób na kwotę 308,00 zł;
- ❖ zasiłek celowy na zakup aparatu słuchowego dla 2 osób na kwotę 650,00 zł;

Ogółem na zasiłki stałe wydatkowano kwotę **626.034,61 złotych**, na zasiłki celowe **22.545,69 złotych**, na zasiłki okresowe **382.670,30 złotych**, na zasiłki celowe na zakup artykułów żywnościowych **14.570,00 złotych**. **Łączna kwota** udzielonej pomocy finansowej wynosiła **1.031.250,60 złotych**.

W sytuacjach gdy pracownicy socjalni podejrzewali, iż pomoc społeczna może być zmarnotrawiona lub wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem, zasiłki przekazywane były na konta bankowe sklepów spożywczych, aptek i składów opałowych.

Pracownicy socjalni MOPS w ramach pracy socjalnej prowadzili następujące działania dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin:

- ❖ rozmowy profilaktyczne z członkami rodzin na temat profilaktyki uzależnień;
- ❖ aktywizowanie do udziału w grupach wsparcia i stowarzyszeniach abstynenckich funkcjonujących na terenie miasta;
- ❖ kierowanie wniosków do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- ❖ współpraca z Poradnią Leczenia Uzależnień;
- ❖ aktywizowanie osób współuzależnionych do udziału w grupach wsparcia w klubie i stowarzyszeniu abstynenckim;
- ❖ prowadzenie działań związanych z procedurą Niebieskiej Karty;
- ❖ pomoc w formie asystenta rodziny;
- ❖ współpraca z Ogrzewalnią i Schroniskiem dla bezdomnych;
- ❖ w ramach szerzenia trzeźwego stylu życia kontaktowanie czynnych alkoholików z działaczami klubu AA z trzeźwymi alkoholikami.

W ramach działania Klubu Integracji Społecznej działającym przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej skierowano 8 osób uzależnionych do prac społeczno-użytecznych, udzielono 2 porady prawne oraz 12 osobom udzielono porad psychologa. Prowadzone były następujące działania:

- ❖ Zorganizowano VIII piknik „Postaw na rodzinę”. Do udziału zaproszone były 72 rodziny w tym 165 dzieci. W pikniku udział brały również rodziny, w których występuje problem uzależnienia od alkoholu 14 rodzin;

- ❖ Piknik poprzedził cykl warsztatów z rodzicami (w każdy poniedziałek w miesiącu czerwcu), które prowadzili psychologzy zatrudnieni w MOPS:
  - ✚ „Tabletowe dzieci” – wprowadzenie do tematu poprzez dyskusję;
  - ✚ „Dlaczego mówimy o korzystaniu z telefonu – tabletu lub telewizji w kategoriach uzależnienia”;
  - ✚ „Uzależnienia od gier komputerowych i portali społecznościowych”;
  - ✚ „Profilaktyka uzależnienia od elektronicznych gadżetów i Świata wirtualnego”
- ❖ Odbyły się również jednorazowe warsztaty dla rodziców z funkcjonariuszami KPP w Tomaszowie Mazowieckim pt. „ Odpowiedzialność nieletnich i rodziców w przypadkach nadużywania substancji psychoaktywnych – przepisy prawa”.

3. Straż Miejska

W 2018 roku w zakresie interwencji, związanych ze spożyciem alkoholu i środków psychotropowych Straż Miejska w Tomaszowie Mazowieckim podjęła 314 interwencji. W tym 195 interwencji zakończono mandatowo, 112 zakończono pouczeniem, nastąpiły 3 przekazania do Policji i 4 wnioski do sądu.

Straż Miejska prowadziła również działania profilaktyczno – edukacyjne. Działania te skierowane były do dzieci w wieku wczesnoszkolnym.

4. Komenda Powiatowa Policji

W 2018 roku Komenda Powiatowa Policji odnotowała 522 wykroczenia naruszające ład i porządek publiczny dokonane przez osoby będące pod wpływem alkoholu. W celu wytrzeźwienia doprowadzono 55 osób. Zatrzymano 53 osoby nieletnie (w tym 32 chłopców i 21 dziewczynek) będących pod wpływem alkoholu, a następnie przekazanych pod opiekę rodziców. Odnotowano 58 osób (19 mężczyzn i 39 kobiet) opiekujących się dziećmi będących pod wpływem alkoholu. Nie zlokalizowano miejsc nielegalnej sprzedaży alkoholu.

5. Tomaszowskie Centrum Zdrowiu Sp. z o.o.

W 2018 roku w wyniku zatrucia alkoholem na Szpitalnym Oddziale Ratunkowym zostało przyjętych 412 pacjentów ambulatoryjnych, natomiast hospitalizowane zostały 44 osoby.

6. Poradnia Leczenia Uzależnień

W 2018 roku do Poradni Leczenia Uzależnień skierowano 77 osób uzależnionych (64 mężczyzn i 13 kobiet). Z leczenia odwykowego skorzystało 389 osobom uzależnionym od

alkoholu, w tym 296 mężczyznom i 93 kobietom oraz 56 osobom współuzależnionym, w tym 4 mężczyznom i 52 kobietom. W 2018 roku w Poradni przeprowadzono 2223 sesje indywidualne i 79 sesji grupowych, a także udzielono 281 porad psychiatrycznych. Z pomocy poradni skorzystały 2 kobiety ciężarne.

7. Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim

Sąd Rejonowy III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Tomaszowie Mazowieckim umorzył 2 postępowania o leczenie odwykowe z powodu uzależnienia od alkoholu. Zostało wydanych 115 postanowień o zastosowaniu leczenia odwykowego, w tym 27 dla kobiet i 88 dla mężczyzn. Do Sądu trafiło 168 spraw o orzeczenie obowiązku zastosowania leczenia odwykowego, w tym 29 spraw dotyczyło kobiet a 139 mężczyzn.

IV. REALIZACJA ZADAŃ MIEJSKIEGO PROGRAMU

Zadanie 1
Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych.

RODZAJE DZIAŁAŃ:

1.1. Dofinansowanie programów z zakresu terapii i rehabilitacji dla osób uzależnionych po zakończonych programach psychoterapii uzależnienia.

W ramach otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym zostały podpisane umowy z Abstynenckim Stowarzyszeniem Klubu Wzajemnej Pomocy ALA oraz Abstynenckim Stowarzyszeniem Azyl. W ramach uzyskanych dotacji pokryto wynagrodzenie ze specjalistami uzależnień prowadzącymi spotkania indywidualne, grupy terapeutyczne osób uzależnionych.

1.2. Wpieranie działalności stowarzyszeń abstynenckich w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych.

W ramach otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym Prezydent Miasta udzielił dotacje w łącznej wysokości 719.375,90 złotych (wykaz udzielonych dotacji w załączniku Nr 1).

1.3. Prowadzenie grup wsparcia i maratonów dla osób uzależnionych.

W Abstynenckim Stowarzyszeniu Klubu Wzajemnej Pomocy ALA prowadzone były maratony dla osób uzależnionych, których celem było pogłębienie wiedzy na temat uzależnienia, przyjęcie odpowiedzialności za skutki uzależnienia, rezultaty walki z uzależnieniem, budowanie motywacji do zachowania abstynencji oraz zapobieganie nawrotom choroby. W maratonach dla osób uzależnionych udział wzięły 32 osoby. W stowarzyszeniu prowadzone były również maratony dla osób współuzależnionych pozwalające na zdobycie wiedzy o uzależnieniu, znalezienie sposobów na polepszenie własnej sytuacji oraz nauki konstruktywnego radzenia sobie z uczuciami. W maratonach dla osób współuzależnionych udział wzięło 25 osób. W stowarzyszeniu pomoc uzyskały również dorosłe dzieci osób z problemem alkoholowym dzięki maratonom DDA. Zajęcia te odbywały się dla osób, które dostrzegały, że ich trudności w życiu codziennym związane są z problemem alkoholowym w ich domu rodzinnym. Ich celem była nauka radzenia sobie z emocjami i codziennymi trudnościami. Pomoc w zrozumieniu własnych problemów emocjonalnych i źródła ich pochodzenia, co pozwoliło na prawidłowe funkcjonowanie w dorosłym życiu. W maratonach udział wzięły 7 osób.

W stowarzyszeniu funkcjonowała również grupa wsparcia AA cztery dni w tygodniu po 2 godziny, w ramach których odbyło się 198 mitingów. Spotkania umożliwiły osobom uzależnionym wymianę doświadczeń w radzeniu sobie z nałogiem.

W Stowarzyszeniu Abstynenckim „Azyl” w każdą środę prowadzone były półtóra godzinne spotkania grupy mityngowej AA (łącznie 25 spotkań) dla utrzymujących abstynencję członków klubu oraz osób uzależnionych spoza klubu. Spotkania grupy prowadził koordynator wyłoniony spośród członków grupy. Grupa podczas spotkań analizowała procesy nawrotów picia, czynników zakłócających proces trzeźwienia oraz wspierała osoby rozpoczynające swoją drogę w trzeźwości.

Stowarzyszenie „Azyl” prowadziło również grupę AL-Anon dla kobiet żyjących na co dzień z osobą uzależnioną. Spotkania odbywały się raz w tygodniu po półtorej godziny (łącznie 26 spotkań). Spotkania prowadzone były przez osobę wytypowaną przez grupę.

1.4. Prowadzenie punktów konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ich bliskich.

- W ramach udzielonej dotacji w Stowarzyszeniu Abstynenckim AZYL działał punkt konsultacyjno – informacyjny od poniedziałku do piątku w godzinach 17.00 – 20.00. Punkt służył udzielaniu informacji i poradnictwa dotyczącego możliwości podjęcia leczenia odwykowego i działań prowadzących do trzeźwości osób zarówno uzależnionych jak i zaniepokojonych nadmiernym spożywaniem alkoholu swoim bądź kogoś ze swojego otoczenia. W punkcie udzielano konsultacji osobistych (32 porad) jak i telefonicznie (39 porad).
- Dotację na prowadzenie punktu konsultacyjnego otrzymało również Stowarzyszenie Klubu Wzajemnej Pomocy „Ala”. Punkt czynny był cztery razy w tygodniu po 2 godziny. Z pomocy punktu konsultacyjnego skorzystało 79 osób w tym 43 osoby uzależnione i 36 osób współuzależnionych. W ramach działalności punkt konsultacyjnego zorganizowano 191 dyżurów, których celem było motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia działań mających na celu wyjście z uzależnienia, a także motywacja do podjęcia odpowiednich kroków przez osoby, wobec których stosowana jest przemoc.

1.5. Wsparcie działań dla osób uzależnionych i ich bliskich w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej w ramach Klubu Integracji Społecznej.

W ramach **Klubu Integracji Społecznej** funkcjonującego w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej udzielona była pomoc dla osób długotrwale bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, korzystających z pomocy MOPS. Były to również osoby wykluczone z powodu uzależnienia od substancji psychoaktywnych. W ramach pomocy dla osób bezrobotnych (uzależnionych i współuzależnionych) biorących udział w pracach społecznie użytecznych zorganizowano warsztaty z doradcą zawodowym Powiatowego Urzędu Pracy nt. „Inicjowanie i wsparcie działań dla osób uzależnionych i ich bliskich w ramach reintegracji zawodowej i społecznej w ramach KIS”, warsztaty z wykładowcą Centrum Nauki i Biznesu „Żak”, warsztaty z psychologiem, warsztaty

z prawnikiem oraz warsztaty z członkiem Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zadanie 2

**Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej
w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałanie uzależnieniom
w szczególności dzieci i młodzieży oraz zwiększenie integracji społecznej osób
uzależnionych i ich bliskich.**

2.1. Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych i ich bliskich.

Zostały podpisane umowy z dwoma organizacjami pozarządowymi na realizację zadania publicznego pn. „Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja osób uzależnionych i ich bliskich”.

2.2. Działania na rzecz rozwoju wolontariatu jako jednej z form profilaktyki uzależnień.

- Jedną z form profilaktyki uzależnień jest działalność kół wolontaryjnych funkcjonujących w szkołach podstawowych, gimnazjach oraz szkołach ponadgimnazjalnych (I Liceum Ogólnokształcące, II Liceum Ogólnokształcące, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 6) z terenu naszego miasta.
- W ramach promocji wolontariatu uaktualniono stronę internetową Urzędu Miasta poprzez umieszczenie zakładki dotyczącej wolontariatu. W ramach działań i prac wolontaryjnych wolontariusze udzielali pomocy dzieciom przy odrabianiu lekcji.
- W dniach od 27 lutego do 31 marca 2018 roku została zorganizowana akcja „Legalne Wagary” skierowana do uczniów – wolontariuszy z publicznych szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Akcja miała na celu promocję idei wolontariatu oraz pokazanie uczniom alternatywnego spędzania czasu wolnego. W ramach akcji

wolontariusze wykonywali prace na rzecz organizacji pozarządowych i instytucji. Do udziału w akcji zgłosiło się ponad 254 wolontariuszy oraz ze szkół 283 wolontariuszy działających w organizacjach pozarządowych. Uczniowie wykonali prace z zakresu prac biurowych, porządkowych, pomocy dzieciom w lekcjach, zabawy i opieki nad dziećmi, pomocy osobom starszym. W nagrodę otrzymali imienne wejście na koncert znanego wykonawcy.

- Prowadzona była także zbiórka plastikowych nakrętek z napojów, art. chemicznych lub spożywczych na rzecz fundacji „Amicus Cains – Fundacji na rzecz Zwierząt Skrzywdzonych” w Tomaszowie Mazowieckim dla klas VII szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

2.3. Współpraca ze środowiskami kościelnymi, wyznaniowymi w różnych aspektach problematyki alkoholowej i przemocy w rodzinie.

- w 2018 roku prowadzone były grupy wsparcia dla osób uzależnionych działające przy Parafii Najświętszego Serca Jezusowego, Parafii św. Jadwigi Królowej oraz w Parafii św. Antoniego Padewskiego, św. Stanisława Biskupa i Męczennika oraz Matki Boskiej Różańcowej. Do udziału w grupach wsparcia działających przy parafiach kierowała podczas swoich dyżurów Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- w ramach akcji sierpień miesiącem trzeźwości sfinansowano zakup koszulek dla uczestników pielgrzymki na Jasną Górę promujących abstynencję.

2.4. Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki zdrowia.

- w dniach 16.01.2018 r. – 29.06.2018 r. zostały przeprowadzone zajęcia sportowe pn. „Trening razem z Wandą Panfil” na terenie obiektu sportowego przy ul. Nowowiejskiej. Bieg skierowany był do wszystkich mieszkańców miasta bez względu na wiek.

2.5. Współorganizacja akcji profilaktycznych, trzeźwościowych oraz Tomaszowskiego Forum Trzeźwości.

W dniach 18 – 26 maja 2018 roku odbyła się kolejna edycja **Tomaszowskiego Forum Trzeźwości** pod nazwą „Mocni Niepodlegli”. Celem imprezy było zwrócenie uwagi mieszkańcom miasta Tomaszowa Mazowieckiego na problemy związane z uzależnieniami oraz kształtowanie pozytywnych postaw, promowanie trzeźwości oraz zdrowego stylu życia. W

trakcie Forum odbył się cykl działań wśród których znalazły się: recital Mariana Opanii pn. „Moje Fascynacje”, który składał się z najcenniejszych wierszy i monologów, które najbardziej zafascynowały autora; występ Grupy Poetycko-Muzycznej „Na Trzeźwo” z udziałem gościa specjalnego Zuzanny Moczek zorganizowanego w Ośrodku Kultury „Tkacz”, zrealizowano program profilaktyczny „Młodzież na Rozdrożu” w czterech szkołach w Tomaszowie Mazowieckim, przeprowadzono profilaktykę zdrowotną pn. „Zbadaj się, chorobie można zapobiec” przez NU-MED Centrum Diagnostyki i Terapii Onkologicznej w Tomaszowie Mazowieckim, warsztaty profilaktyczne dla dzieci i pedagogów szkolnych pn. „Dzieci a przemoc” w siedzibie Abstynenckiego Stowarzyszenia Klubu Wzajemnej Pomocy „ALA” przy ul. Tkackiej 11, koncert zespołu Blue Jeans zorganizowany na Placu Kościuszki, odbył się „Bieg Trzeźwości” z Wandą Panfil poprzedzony rozgrzewką z „Zolą” Aleksandrą Kołkiewicz, forum Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, mecz abstynencki z udziałem reprezentacji pracowników Urzędu Miasta i abstynentów kontra reprezentacja służb mundurowych z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego, bal abstynencki z udziałem zespołu „Feniks”.

2.6. Organizacja lokalnych imprez (m.in. koncerty, konkursy, festyny, zawody, Dzień Dziecka itp.) dla ogółu dzieci i młodzieży promujące zdrowy styl życia wolnego od uzależnień, a także podstawowe zasady bezpieczeństwa.

W ramach organizacji Miejskiego Dnia Dziecka w dniu 1 czerwca na Placu Kościuszki zorganizowano widowisko artystyczne pod nazwą „Kolorowy Cyrk” wykonane przez Krakowski Teatr Uliczny „Scena Kalejdoskop”. W ramach atrakcji wystawiono także spektakl ekologiczny pn. „O czym marzą drzewa”. Spektakl miał formę wesołej, wspólnej zabawy z dziecięcą publicznością. Dzięki temu przedstawieniu ważne tematy jak segregacja odpadów, zanieczyszczenie powietrza, niska emisja, czy też problem niszczenia lasów zostały w łatwy i przyjemny sposób przekazane młodym widzom. Zapewniono dzieciom szereg animacji i zabaw. Odbył się także pokaz akrobatyki rowerowej oraz rozłożono mobilne miasteczko rowerowe, składające się z toru przeszkód, wyznaczonych uliczek ze znakami drogowymi. Zastosowanie miasteczka rowerowego przyczynia się do poprawy bezpieczeństwa najmłodszych na drogach i ścieżkach rowerowych. Tor przeszkód jest polecany do praktycznej

nauki przepisów ruchu drogowego dla dzieci i młodzieży. Uczestnicy mogli zobaczyć jak upośledzają się zmysły po spożyciu przy użyciu alkoholi.

2.7. Współorganizacja pikniku organizacji pozarządowych „Lokalni Niebanalni”.

W dniu 26 sierpnia 2018 roku odbył się już po raz jedenasty **Piknik Lokalni Niebanalni** – impreza promująca ideę wolontariatu i działalność organizacji pozarządowych w tym stowarzyszeń abstynenckich oraz jako oferta spędzenia czasu wolnego. W pikniku udział wzięło 38 podmiotów reprezentujących III sektor. Wśród wielu atrakcji znalazły się m.in. konkurs pod hasłem „Zdrowo na wesoło”, zajęcia plastyczne dla najmłodszych, trampoliny, zjeżdżalnie, dmuchańce do skakania. Prowadzona była także profilaktyka zdrowotna: badania mammograficzne, pomiar ciśnienia tętniczego, pomiar poziomu cukru we krwi, analiza składu. Można było zgłaszać wnioski o przyznanie tytułu „Miejsca Przyjaznego Seniorom”. Celem projektu było promowanie miejsc na terenie Miasta Tomaszowa Mazowieckiego, w których osoby starsze traktowane są w sposób przyjazny. Zorganizowano siatkarski piknik pod hasłem „Z pasją po zdrowie”. W ramach tego pikniku dzieci rozgrywały mecz siatkówki plażowej, zorganizowano gimnastykę dla młodszych i starszych, rozgrzewkę z Morsami, występ zespołu tanecznego „Ale o co chodzi”. Gwiazdą Pikniku był Kabaret Nowaki, Andrzej Grabowski.

2.8. Prowadzenie lokalnych i ogólnopolskich kampanii profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie tematyki dotyczącej problemów alkoholowych, przeciwdziałania przemocy oraz promocji zdrowego stylu życia.

Po raz ósmy Gmina Miasto zaangażowała się w ogólnopolską kampanię pod hasłem "Postaw na rodzinę". Piknik odbył się 21.06.2018r. na terenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej przy ul. Cekanowskiej 5. Głównym organizatorem był MOPS przy współudziale Urzędu Miasta w Tomaszowie Mazowieckim i Gminnego Ośrodka Kultury w Ujeździe. Piknik rozpoczął się od zabaw i konkursów integrujących dla dzieci i rodziców, za udział w których uczestnicy zostali obdarowani upominkami, kolejną atrakcją imprezy było malowanie w przestrzeni – dzieci tworzyły barwne prace na folii stretch, która była rozwieszona pomiędzy drzewami, zabawę uatrakcyjniły fantastyczne zjeżdżalnie i dmuchańce. Dużym zainteresowaniem cieszyły się stanowiska: stanowisko z watą cukrową oraz bańki mydlane. Pracownicy MOPS aktywnie uczestniczyli we wspólnej zabawie oraz zapewniali obsługę techniczną pikniku. Na zakończenie pikniku wszystkie przybyłe dzieci zostały obdarowane

upominkami. Nad sprawnym przebiegiem zabaw i konkursów czuwali pracownicy oraz koordynator KIS Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim. Dzięki uprzejmości tomaszowskich firm, które nieodpłatnie przekazały swoje wyroby, zaproszone osoby na piknik miały zapewniony poczęstunek. Ponadto hurtownie z zabawkami zapewniły upominki dla dzieci i rodziców.

2.9. Superwizja grupowa dla nauczycieli, pedagogów i wychowawców jako skuteczna metoda profilaktyki uzależnień.

Fundacja „Aby nikt nie zginął” otrzymała dotację w wysokości 7.000,00 zł na przeprowadzenie zadania „Superwizja grupowa dla nauczycieli, pedagogów i wychowawców jako skuteczna metoda profilaktyki uzależnień”. W ramach zadania w okresie od 1 marca do 30 listopada 2018 roku odbyło się 10 spotkań w formie superwizji grupowej. Grupy miały charakter superwizji według metodologii grup balintowskich. Pedagodzy i nauczyciele prezentowali własne doświadczenia pracy socjalnej, pedagogicznej, czy wychowawczej, zgłoszone przypadki poddawane były grupowej superwizji w formie moderowanych sesji problemowych. Uczestnicy dokonywali analizy przyczyn pojawiających się problemów i wspólnie wypracowywali konkretne rozwiązania, które mogli wdrażać w realia swojej pracy. Ogółem odbyło się 10 warsztatów, w spotkaniach wzięło udział 36 osób.

2.10. Działania edukacyjne dla rodziców w celu rozwijania umiejętności wychowawczych.

Fundacja TOMY otrzymała dotację w wysokości 13.000,00 zł na przeprowadzenie zadania „Działania edukacyjne dla rodziców w celu rozwijania umiejętności wychowawczych” w okresie od 01.03.2018 r. do 30.11.2018 r. W ramach zadania przeprowadzono łącznie 267 godzin spotkań indywidualnych ze specjalistami: pedagogiem, terapeutą uzależnień i psychoterapeutą. Spotkania odbywały się w Punkcie Poradnictwa Rodzinnego przy SCh Tomy w poniedziałki, środy i piątki. Wsparcia udzielono 57 osobom dorosłym, 23 dzieciom (łącznie 80 osób). Przeprowadzono 4 warsztaty szkoleniowe w sumie 9 godzin, 2 dyskusje moderowane (4 godziny), 2 pogadanki (2 godziny).

2.11. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej lub specjalistycznej.

W 2018 roku udzielono dotacji organizacjom pozarządowym na zadanie związane z prowadzeniem placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej i specjalistycznej.

Działania w placówkach obejmowały m.in.: pomoc w nauce i odrabianiu lekcji, zajęcia specjalistyczne (działania terapeutyczne), zajęcia grupowe - socjoterapeutyczne, zajęcia tematyczne zajęcia z zakresu profilaktyki uzależnień, zajęcia wspierające rozwój emocjonalny, organizację czasu wolnego, rozwój zainteresowań, organizację zabaw i zajęć sportowych. Podczas pobytu w świetlicy dzieci miały zapewniony przynajmniej jeden posiłek dostosowany do pory dnia i czasu przebywania dziecka w placówce.

Tabela 4. Podmioty prowadzące placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej i specjalistycznej dla dzieci i młodzieży z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego.

lp.	nazwa organizacji	forma placówki	kwota wydatkowana (zł)	liczba osób
1.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci	specjalistyczna	64.800,00 zł	45 dzieci w wieku 8-14 lat
2.	Fundacja TOMY	specjalistyczna	43.200,00 zł	30 dzieci w wieku 7-13 lat
3.	Stowarzyszenie Rodzin Dzieci i Osób Niepełnosprawnych	opiekuńcza	31.320,00 zł	30 dzieci w wieku 7-14 lat
4.	Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Łódzka – Hufiec w Tomaszowie Mazowieckim	opiekuńcza	31.320,00	30 dzieci w wieku 10-15 lat
5.		Razem	170.640,00 zł	135

Źródło: Dane zebrane z Wydziału Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia Urzędu Miasta w Tomaszowie Mazowieckim.

2.12. Prowadzenie cyklicznych zajęć edukacyjnych dla młodzieży o tematyce FAS i FASD (Poalkoholowe Spektrum Zaburzeń Rozwojowych).

W ramach umowy na prowadzenie zajęć z młodzieżą ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego o tematyce FAS i FASD (Poalkoholowe Spektrum Zaburzeń Rozwojowych). W ramach działalności edukacyjnej przeprowadzono szkolenia nt. „Podstawy wiedzy o Płodowym Zespole Alkoholowym FAS”, w szkoleniach uczestniczyło: 274 uczniów z klas trzecich gimnazjum i ósmych szkoły podstawowej. Zajęcia prowadzone były w okresie od 01.02.2018 r. - 29.06.2018 r. oraz od 01.10.2018r. do 14.12.2018r. Z zebranych danych w zajęciach przeprowadzonych w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 10 w Tomaszowie Mazowieckim, w klasie III gimnazjum wzięło

udział 75 uczniów, w klasie VIII szkoły podstawowej 64 uczniów. W Szkole Podstawowej nr 1 wzięło udział 62 uczniów z klasy VIII, w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 9 w klasie III gimnazjum – 45 uczniów, w klasie VIII – 28 uczniów. Ponadto uczniowie objęci byli ankietą nt. wiedzy o FAS na początku i zakończeniu zajęć. Ankieta umożliwiła ocenę przyrostu wiedzy nt. Płodowego Zespołu Alkoholowego. Wyniki przeprowadzonej ankiety wskazują na prawie 100 % przyrost wiedzy nt. FAS.

2.13. Organizacja wypoczynku w okresie ferii zimowych z elementami profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego.

3. W dniach od 29 stycznia do 9 lutego 2018 roku zorganizowano w 9 szkołach podstawowych i gimnazjach ferie zimowe dla łącznie około 1088 uczniów pod hasłem „Wolni...Niepodlegli...Aktywni...”. W czasie zajęć uczestnicy zapoznali się z tematyką prozdrowotną i profilaktyką uzależnień przedstawioną przez nauczycieli posiadających stosowne uprawnienia. Przeprowadzono także zajęcia profilaktyczne na temat uzależnień, w tym agresji, zdrowego stylu życia, sytuacji konfliktowych i stresowych. Zajęcia odbywały się nie tylko na terenie szkoły, ale także na lodowisku na Arenie Lodowej, kręgielni, hali sportowej „Lechia”, Sali Zabaw w Galerii Tomaszów. Uczestnicy odwiedzili Miejską Bibliotekę Publiczną Oddział dla Dzieci i Młodzieży, Muzeum, siedzibę Komendy Powiatowej Straży Pożarnej oraz Komendy Powiatowej Policji. Uczniowie każdego dnia mieli zapewniony ciepły posiłek w postaci obiadu. Łącznie na wypoczynek wydano 71.694,89 zł.

- W ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego pt. „Organizacja wypoczynku w okresie ferii zimowych z elementami profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego” przekazano 5 organizacjom pozarządowym łączną kwotę 35.000,00 zł.

Tabela 5. Organizacja wypoczynku w okresie ferii zimowych z elementami profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego w organizacjach pozarządowych

lp.	nazwa organizacji	kwota wydatkowana (zł)	liczba osób
1.	Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Łódzka – Hufiec w Tomaszowie Mazowieckim	10.000,00	22

2.	Związek Strzelecki „STRZELEC” Organizacja Społeczno-Wychowawcza	5.900,00	15
3.	Fundacja Educator im. Ks. Stanisława Grada	12.600,00	48
4.	Klub „Nemo”	4.000,00	40
5.	Fundacja „N.S.J. – Rodzina”	2.500,00	32
6.	Razem	35.000,00	157

Źródło: Dane zebrane z Wydziału Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia Urzędu Miasta w Tomaszowie Mazowieckim.

3.10. Organizacja wypoczynku w okresie wakacji z elementami profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego.

- W dniach od 25 czerwca do 6 lipca 2018 roku zorganizowano w 5 szkołach wypoczynek letni pod hasłem „W słońcu Niepodległej” dla 935 dzieci ze szkół podstawowych i gimnazjów. Wypoczynek uwzględniał tematykę związaną z profilaktyką uzależnień, propagowaniem aktywności fizycznej i alternatywnych form spędzania wolnego czasu z szeroko pojętym bezpieczeństwem. Podczas spotkań i rozmów edukacyjnych z młodzieżą promowane były bezpieczne formy spędzania wolnego czasu oraz zachowania minimalizujące niebezpieczeństwa mogące zagrażać zdrowiu i życiu dzieci. Na dzieci czekało wiele atrakcji, gdyż zajęcia były prowadzone nie tylko w szkołach, ale także na świeżym powietrzu, basenach, kręgielni. Uczestnicy odwiedzili m. in. Skansen Rzeki Pilicy, Rezerwat Niebieskich Źródeł, Groty Nagórzyckie, Muzeum, Miejską Bibliotekę Publiczną, Kino „Helios” oraz Bunkry w Konewce. Uczniowie każdego dnia mieli zapewniony ciepły posiłek w postaci obiadu. Łącznie na wypoczynek wydano około 58.409,42 zł.
- W ramach otwartego konkursu ofert na organizację wypoczynku w okresie wakacji z elementami profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego udzielono wsparcia 6 organizacjom pozarządowym na łączną kwotę 140.000,00 zł.

Tabela 6. Organizacja wypoczynku w okresie wakacji z elementami profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego w organizacjach pozarządowych.

lp.	nazwa organizacji	kwota wydatkowana (zł)	liczba osób
-----	-------------------	------------------------	-------------

1.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy w Tomaszowie Mazowieckim	32,300,00	88
2.	Uczniowski Klub Sportowy „Dziewiątka”	8.000,00	15
3.	Fundacja Educator im. Ks. Stanisława Grada	25.000,00	40
4.	Klub sportu, rekreacji, turystyki i pływania „NEMO”	16.000,00	50
5.	Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Łódzka – Hufiec ZHP Tomaszów Mazowiecki	18.700,00	30
6.	Fundacja „N.S.J. – Rodzina”	40.000,00	90
7.	Razem	140.000,00	343

Źródło: Dane zebrane z Wydziału Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia Urzędu Miasta w Tomaszowie Mazowieckim.

3.11. Program metodyczny pracy wychowawczej z młodzieżą z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego.

Stowarzyszenie Abstynenckie AZYL otrzymało wsparcie w wysokości 20.000,00 zł na realizację programu metodycznego pracy wychowawczej z młodzieżą z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego w okresie od 01.03.2018 r. do 15.12.2018 r. W ramach zadania prowadzone były warsztaty teatralne oraz zajęcia grupowe, w czasie których młodzież nabyła umiejętności niezbędne do radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych (emocje, stres, relacje rówieśnicze). W czasie zajęć opiekunowie pracowali z dziećmi posługując się metodą społeczności terapeutycznej, z którą zapoznali się w czasie szkolenia dla kadr świetlic środowiskowych zorganizowanego w ramach projektu innowacyjnego Model Działań Systemowych.

3.12. Realizacja projektów profilaktycznych dla młodzieży, stanowiących alternatywę wobec używania środków psychoaktywnych, w tym również wspieranie przedsięwzięć i opracowanych i realizowanych przez młodzieżowych liderów, skierowanych do grup rówieśniczych.

- W 2017 roku Młodzieżowa Rada Miasta Tomaszowa Mazowieckiego realizowała poniższe działania:
  - ❖ Zorganizowano I edycję konkursu wiedzy o samorządzie terytorialnym i regionie. W konkursie udział wzięło 200 osób;

- ❖ Udział w uroczystościach patriotycznych „Dzień Flagi”, „Święto Konstytucji 3-go Maja”.

3.13. Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży w ramach profilaktyki uzależnień – uczestnictwo w zajęciach kulturalnych i sportowych wraz z realizacją programu profilaktycznego.

- Udzielono wsparcia finansowego Miejskiemu Centrum Kultury na współorganizację ferii zimowych odbywających się w filii: Miejski Ośrodek Kultury, Dzielnicowy Ośrodek Kultury, Ośrodek Kultury TKACZ oraz Miejskiej Bibliotece Publicznej. Podczas ferii zimowych dzieci brały udział w zajęciach sportowych, muzycznych, plastycznych, grach i zabawach na świeżym powietrzu. Nie zabrakło pogadanek, rebusów i zagadek związanych z profilaktyką uzależnień. Zorganizowano wyjścia na basen, kręgielnię do Skansenu, a także wycieczkę do Muzeum im. Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku. Łącznie w feriach udział wzięło 180 dzieci ze szkół podstawowych i gimnazjalnych. Wysokość przekazanych środków wyniosła 2.540,00 zł i została przeznaczona na posiłki dla uczestników.
- Udzielono wsparcia finansowego na współorganizację wypoczynku letniego z elementami profilaktyki uzależnień Miejskiemu Centrum Kultury – filii Dzielnicowemu Ośrodkowi Kultury, Ośrodkowi Kultury TKACZ, Miejskiemu Ośrodkowi Kultury oraz Miejskiej Bibliotece Publicznej. Podczas zajęć dzieci brały udział w warsztatach o charakterze sportowym, muzycznym, plastyczno-teatralnym, tanecznym oraz edukacyjno-przyrodniczym. W akcji wzięło udział 367 dzieci i młodzieży. Środki w wysokości 3.358,00 zł przeznaczone zostały na wyżywienie uczestników.

3.14. Wsparcie szkolnych programów profilaktycznych adresowanych do uczniów z możliwością zakupu niezbędnych materiałów i artykułów.

W roku szkolnym 2017/2018 zrealizowano w szkołach następujące programy profilaktyczne:

Tabela 7. Programy profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi realizowane w roku szkolnym 2017/2018 w placówkach oświatowych.

placówka oświatowa	nazwa programu	liczba uczniów	liczba nauczycieli	liczba rodziców
Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1	Szkolny program Wychowawczo-Profilaktyczny	154	8	120
Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 2	„Uczniowska Akademia Trzeźwości”	39	2	0
	"NIE, dziękuję", „Bieg po zdrowie”	300	14	0
	"Promowanie zdrowego stylu życia w celu przeciwdziałania uzależnieniom"	56	0	0
	„Moje dziecko – moje dobro”	0	0	70
	Pogadanka związana z przeciwdziałaniem uzależnieniom od dopalaczy, narkotyków papierosów i leków	130	0	0
Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 4	"Trzymaj formę"	360	3	320
	„Młodzież na rozdrożu”	92	4	85
Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 5	„Uzależnieniom mówimy NIE”	120	60	0
	„Trzymaj Formę”	60	6	0
Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 6	„Znajdź właściwe rozwiązanie” „Trzymaj formę” „Spójrz inaczej”	280	4	90

Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 7	„Alkohol i dopalacze”	150	7	0
	„Postaw na rodzinę”	300	12	0
	Spotkanie profilaktyczne z pracownikami Komendy Powiatowej Policji	230	12	0
	„Trzymaj formę”	380	18	380
Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 8	„Podstawy wiedzy o FAS”	40	2	0
	„Niebezpieczne pułapki uzależnień”	121	6	0
	„Żyj zdrowo i kolorowo”	423	17	0
	„Idzie nowe-trudny okres dorastania”	0	2	34
Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 9	Realizacja programu na godz. wychowawczych	392	19	0
	„Dopalaczom mówimy stop. Wybieramy zdrowie”	73	4	73
	”Łódź Ratunkowa”	268	13	0
	„Trzymaj formę”	268	28	30
Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 10	„Łódź ratunkowa”	270	14	0
	„Młodzież na rozdrożu”	50	3	0
Szkoła Podstawowa nr 14	„Młodzież na rozdrożu”	26	0	0

	„Trzymaj formę”	19	1	19
	„Bieg po zdrowie”	68	0	68
	Zajęcia w ramach Światowego Dnia Zdrowia z przedstawicielem PSSE (Sanepidem)	60	0	0
	„Spójrz inaczej”			

Źródło: Dane zebrane z placówek oświatowych.

3.15. Organizacja i finansowanie spektakli teatralnych z zakresu profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży.

- W dniu 10 grudnia 2018 roku w Sali widowiskowej Ośrodka Kultury „Tkacz” przy ul. Niebrowskiej 51 wykonano spektakl profilaktyczny „Pod powierzchnią” .

3.16. Organizowanie i finansowanie szkoleń dla członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, lokalnych decydentów i nauczycieli, grup zawodowych oraz specjalistów zajmujących się problemem uzależnień.

- W dniu 25 kwietnia 2018 w siedzibie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odbyło się szkolenie dla pracowników Komisji pn. „Działania KRPA w świetle nowelizacji ustawy o wychowaniu w trzeźwości”. Celem szkolenia było także omówienie zmian w kierunkach działań GKRPA określonych w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020.
- W dniach 24-26 kwiecień 2018 r. zorganizowano szkolenie dla rady pedagogicznej oraz rodziców w ramach programu profilaktyki zintegrowanej „Archipelag Skarbów” w dwóch szkołach z Tomaszowa Mazowieckiego – Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 7 i Szkole Podstawowej Nr 10.

3.17. Zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych (m.in. ulotek, broszur, plakatów) oraz gadżetów z profilaktycznymi treściami edukacyjnymi, dotyczącymi problematyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy i bezpieczeństwa.

- W 2018 roku Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki przekazała do tomaszowskich szkół pakiety materiałów edukacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień oraz przemocy.
- W ramach Projektu „Dopalacze życia wypalacze” przeprowadzono kampanię informacyjno-edukacyjną mającą na celu edukację o zagrożeniach związanych z zażywaniem środków psychoaktywnych w tym dopalaczy. Zakupione zostały materiały edukacyjne dla młodzieży szkolnej oraz ulotki i plakaty, pakiety dla szkół, a dla rodziców zakupione zostały ulotki edukacyjne.

3.18. Prenumerata i zakup specjalistycznych opracowań, czasopism, publikacji na temat problematyki uzależnień.

- Zakupiono trzy miesięczniki „Remedium”, „Wychowawca” i „Świat Problemów”, które zostały przekazane szkołom podstawowym i gimnazjalnym, stowarzyszeniom abstynenckim oraz świetlicy socjoterapeutycznej. Tematyka czasopism dotyczy profilaktyki oraz promocji zdrowego stylu życia.
- Zakupiono aktualizacje „Teczki procedur przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Od zasad funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych po procedury odbierania dzieci w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia” oraz dostęp do portalu internetowego www.zapobiecprzemocy.pl.
- Zakupiono aktualizacje „Teczki gotowych materiałów, programów i profilaktyki uzależnień dla GKRPA” oraz dostęp do portalu www.profilaktykuzaleznienn.pl.

3.19. Montaż urządzeń zabawowych i rekreacyjnych na terenie zdegradowanym przy granicy obszaru rewitalizowanego.

Sfinansowano zakup i montaż 4 sztuk urządzeń zabawowych na osiedlu Ludwików w Tomaszowie Mazowieckim, urządzeń zabawowych na Placu Zabaw „Park Solidarności” przy ul. Browarnej, urządzeń zabawowych na terenie Przedszkola nr 11 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 10 oraz na terenie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego Nr 5 – Przedszkola Nr 8 przy ul. Stolarskiej w Tomaszowie Mazowieckim, co pozwoliło stworzyć bezpieczne i atrakcyjne miejsce zabaw dla dzieci oraz pozytywnie wpłynęło na organizację czasu wolnego dzieci.

3.20. Prowadzenie ogrzewalni dla bezdomnych osób uzależnionych.

Zawarto umowy z Towarzystwem Pomocy im. Św. Brata Alberta na zadanie pn. „Prowadzenie ogrzewalni dla bezdomnych osób uzależnionych”. Pierwsza umowa w wysokości 37.000,00 zł obejmowała prowadzenie ogrzewalni w okresie 01.01 – 07.04. 2018 roku, druga umowa na kwotę 21.000,00 zł dotyczyła okresu od 15.11.2018 r. do 31.12.2018 r. Ze wsparcia ogrzewalni skorzystało łącznie 195 osób, którym zapewniono doraźną pomoc medyczną i sanitarną oraz gorące posiłki. Bezdomni korzystali z kąpeli i prania rzeczy osobistych. Bezdomni kierowani byli przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, policję – 28 razy, straż miejską – 35 razy, pogotowie. W pierwszym okresie z ogrzewalni skorzystało w miesiącu styczniu 50 osób, w miesiącu lutym 39 osób, w miesiącu marcu 32 osoby, w miesiącu kwietniu 21 osób. W drugim okresie ogrzewalnia zapewniła schronienie w listopadzie 18 osobom w tym 1 kobiecie, w miesiącu grudniu 35 osobom w tym 1 kobiecie. W tym Wszystkie osoby z interwencji były pod wpływem alkoholu. Wszystkim zgłaszającym przekazana została informacja o dostępnych formach pomocy dla osób bezdomnych. Beneficjentów motywowano do zmiany w zakresie prowadzonego trybu życia i podjęcia aktywności na rzecz poprawy swojej sytuacji. Osoby przebywające w ogrzewalni mogły skorzystać z grupy wsparcia AA. Dwie osoby podjęły leczenie odwykowe, dwie osoby wynajęły mieszkanie i podjęły pracę, a kilka osób zaprzestało picia alkoholu z postanowieniem życia w trzeźwości.

Zadanie 3
Udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

3.1. Świadczenie usług polegających na przeprowadzeniu badania i sporządzeniu wspólnej opinii przez biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.

Podpisano dwie umowy z biegłymi sądowymi lekarzem psychiatrą i psychologiem w zakresie przeprowadzenia badania i sporządzenia wspólnej opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. łącznie w okresie sprawozdawczym wydano 98 opinii.

3.2. Prowadzenie punktu pomocy i poradnictwa psychologicznego dla osób uzależnionych od hazardu.

Abstynenckie Stowarzyszenie Klubu Wzajemnej Pomocy ALA prowadziło punkt konsultacyjny, w którym udzielano pomocy i poradnictwa psychologicznego dla osób chcących uzyskać pomoc dla siebie lub osób bliskich mających problemy z hazardem. Punkt ma celu przekazanie wiedzy na temat tego czym jest hazard, udzielenia wsparcia uzależnieniom oraz udzielenia informacji na temat sposobów leczenia uzależnienia od hazardu. W ramach punktu pomocy i poradnictwa psychologicznego przeprowadzono 5 spotkań.

3.3. Przeprowadzenie rozmów motywujących z osobami z problemem alkoholowym w ramach posiedzenia zespołu orzeczniczego Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zespoły orzecznicze działając w ramach Komisji przeprowadziły w 2018 r. 98 posiedzeń, na które zapraszano zarówno osoby zgłoszone do postępowania celem odbycia rozmów motywujących do leczenia odwykowego jak i członków ich rodzin, pracowników socjalnych i kuratorów w charakterze świadków. Łącznie przeprowadzono 951 rozmów. W wyniku przeprowadzonych rozmów motywujących, w oparciu o pozyskane informacje i opinie biegłych podjęto decyzję o zakończeniu 142 spraw. Przewodniczący Komisji oraz członkowie Komisji podczas swych dyżurów w lokalu odbyli spotkania z petentami udzielając 103 porad. W 36 sprawach rozpatrywanych przez Komisję prowadzona była procedura Niebieskiej Karty przypadku rodzin, gdzie występował problem przemocy w rodzinie. Ponadto członkowie Komisji uczestniczyli w 162 posiedzeniach grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego działającego przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim.

3.4. Działanie systemu wsparcia dla rodziców dzieci z Płodowym Zespołem Alkoholowym (FAS).

Podpisano umowę z psychologiem na prowadzenie dyżurów z doradztwa dla nauczycieli, rodziców i opiekunów prawnych z zakresu FAS i FASD. Dyżury pełnione były w siedzibie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w okresie od 01.02.2018 r. do

29.06.2018 r. oraz od 01.10.2018 r. do 14.12.2018 r. w wymiarze 3 godzin dwa razy w miesiącu.

Odbyło się 16 dyżurów. Ich tematyka dotyczyła:

- ❖ informacji nt. FAS i FASD, objawów możliwości zapobiegania, zmniejszenia skutków poprzez terapię, informacji nt. sposobu pracy i postępowania z dzieckiem, wstępną diagnozę;
- ❖ pracy z dziećmi z zespołem FAS i FASD;
- ❖ problemów wynikających z zaburzonej sytuacji rodzinnej spowodowanej alkoholem, niewydolnością wychowawczą, czy niezgodnym pożyciem małżonków;
- ❖ problemów szkolnych – sytuacji dydaktycznej, wychowawczej i stresu szkolnego.

3.5. Wsparcie miejskiego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez przeprowadzenie szkoleń, konferencji, opracowanie i wydanie publikacji, ulotek.

Wsparciem osób dotkniętych przemocą w rodzinie zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny funkcjonujący przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim. W ramach Zespołu Interdyscyplinarnego prowadzony były grupy robocze. Przedstawiciele grupy roboczej spotykali się zarówno z osobami doświadczającymi przemocy jak i stosującymi przemoc i we współpracy z rodziną pracowali nad zaplanowaniem i realizacją stosownej pomocy oraz jej monitoringiem. Zadaniem grup roboczych było opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodziło do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań. Na potrzeby działalności Zespołu Interdyscyplinarnego zakupiono specjalne szafy do przechowywania dokumentacji związanej z prowadzeniem Procedury Niebieskiej Karty. Na potrzeby działalności Zespołu opracowano ulotki dotyczące tematyki przemocy w rodzinie.

3.6. Prowadzenie grup wsparcia dla ofiar przemocy domowej.

- Punkt konsultacyjno-informacyjny dla sprawców i ofiar przemocy prowadzony był przez Stowarzyszenie Abstynenckie „Azył”. Z pomocy punktu skorzystało łącznie 6 osób, które były ofiarami różnego typu przemocy. Każda rozmowa trwała około godziny. Podczas rozmów osoby były informowane o ich prawach i kierowane na terapię dla osób współuzależnionych.

- Grupa wsparcia dla ofiar przemocy prowadzona była również w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej.

3.7. Finansowanie zatrudnienia specjalistów udzielających pomocy osobom uzależnionym oraz osobom doświadczającym przemocy oraz ich bliskim.

Podpisano umowę z psychologiem na przeprowadzenie terapii grupowej dla osób uzależnionych i współuzależnionych. Terapia prowadzona była podczas dyżurów w każdą środę miesiąca w godzinach od 15.00 do 18.00 w siedzibie Poradni Leczenia Uzależnień w okresie 3.01.2018 r. – 12.12.2018 r. Z terapii skorzystało 139 osób uzależnionych i 49 osób współuzależnionych.

3.8. Prowadzenie działań związanych z pracą socjalną oraz pomocą psychologiczną i prawną na rzecz rodzin i osób zagrożonych alkoholizmem przemocą fizyczną i psychiczną i innymi patologiami społecznymi.

Na podstawie Porozumienia w sprawie wykonywania zadań z zakresu pomocy rodzinie zawartego pomiędzy Gminą Miasto Tomaszów Mazowiecki a Powiatem Tomaszowskim miasto partycypowało finansowo w kosztach pracy socjalnej oraz pomocy psychospołecznej i prawnej wykonywanej przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Tomaszowie Mazowieckim prowadzony przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Mazowieckim na rzecz osób i rodzin dotkniętych lub zagrożonych alkoholizmem, przemocą fizyczną i psychiczną oraz innymi formami patologii społecznej. W 2018 roku z pomocy Ośrodka skorzystało 2185 osób. Udzielono 1550 porad psychologicznych, 304 porad prawnych, 250 porad pedagogicznych oraz 81 porad pracownika socjalnego.

Zadanie 4
Zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa na rynku napojów alkoholowych

4.1. Prowadzenie działań edukacyjnych i szkoleniowych skierowanych do sprzedawców alkoholu.

W ramach Narodowego Programu Zdrowia, na zlecenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Stowarzyszenie DIAKONIA realizowało kampanię społeczną adresowaną do sprzedawców napojów alkoholowych nt. zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia. W ramach kampanii opracowane zostały materiały edukacyjne dla sprzedawców napojów alkoholowych. Pakiety materiałów Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przekazała wszystkim punktom sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Tomaszowa Mazowieckiego. Podczas dystrybucji materiałów edukacyjnych prowadzone były szkolenia sprzedawców napojów alkoholowych.

4.2. Kontrole przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów Alkoholowych.

Kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeprowadził zespół kontrolny Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w czteroosobowym składzie. Wszystkie kontrole poprzedzone były po uprzednim wysłaniu powiadomień do przedsiębiorców i odbywały się po uzyskaniu potwierdzenia otrzymania powiadomienia przez przedsiębiorcę. Kontrole wykonywano na podstawie imiennych upoważnień wydawanych przez Prezydenta Miasta Tomaszowa Mazowieckiego każdorazowo i odrębnie dla każdego kontrolowanego punktu.

W 2018 roku Zespoły Kontrolne oprócz kontroli wykonywały szkolenia personelu punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. Ogółem wykonano:

- ❖ kontrolę 80 sklepów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych;
- ❖ kontrolę 12 lokali gastronomicznych, w których podawany jest alkohol;
- ❖ dokonano 10 pomiarów i oględzin odległości usytuowania nowych punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych;
- ❖ dokonano 9 pomiarów i oględzin odległości punktów sprzedaży napojów alkoholowych od kościołów;
- ❖ dokonano szkolenia 111 pracowników zatrudnionych w sklepach oraz lokalach gastronomicznych w zakresie sprzedaży alkoholu;
- ❖ przygotowano do zaopiniowania 98 postanowień dotyczących sprzedaży napojów alkoholowych;

❖ odbyło się 77 spotkań

4.3. Podejmowanie interwencji w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów ustawy dotyczących zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych określonym w ustawie osobom i w określonych sytuacjach.

W 2018 roku nie podejmowano żadnych interwencji w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów ustawy dotyczących zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych określonym w ustawie osobom i w określonych sytuacjach.

Załącznik Nr 1

Środki przekazane organizacjom pozarządowym na wsparcie i powierzenie realizacji zadań publicznych w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki

**i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Integracji Społecznej Osób Uzależnionych
i Ich Bliskich na rok 2018.**

Tytuł zadania	Nazwa organizacji pozarządowej	Kwota przekazanej dotacji
Prowadzenie ogrzewalni dla bezdomnych osób uzależnionych	Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta	57.735,90 zł
Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją osób uzależnionych i ich bliskich	Abstynenckie Stowarzyszenie Klubu Wzajemnej Pomocy ALA	108.000,00 zł
	Stowarzyszenie Abstynenckie AZYL	139.000,00 zł
Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formie specjalistycznej	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci	64.800,00 zł
	Kościół Chrystusowy Społeczność Chrześcijańska TOMY	43.200,00 zł
Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej	Stowarzyszenie Rodzin Dzieci i Osób Niepełnosprawnych	31.320,00 zł
	Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Łódzka – Hufiec w Tomaszowie Mazowieckim	31.320,00 zł
Superwizja grupowa dla nauczycieli, pedagogów i wychowawców jako skuteczna metoda profilaktyki uzależnień	Fundacja „Aby nikt nie zginął”	7.000,00 zł
Organizacja wypoczynku w okresie ferii zimowych z elementami profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego	Fundacja EDUCATOR im. Ks. Stanisława Grada	12.600,00 zł
	Klub sportu, rekreacji, turystyki i pływania „NEMO”	4.000,00 zł
	Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Łódzka – Hufiec w Tomaszowie Mazowieckim	10.000,00 zł
	Związek Strzelecki "STRZELEC" Organizacją Społeczno-Wychowawczą	5.900,00 zł

	Fundacja „N.S.J.- Rodzina”	2.500,00 zł
Działania edukacyjne dla rodziców w celu rozwijania umiejętności wychowawczych	Kościół Chrystusowy Społeczność Chrześcijańska TOMY	13.000,00 zł
Program metodyczny pracy wychowawczej z młodzieżą z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego	Abstynenckie Stowarzyszenie „AZYL”	20.000,00 zł
Organizacja wypoczynku w okresie wakacji z elementami profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży szkolnej z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci	32.300,00 zł
	Fundacja „N.S.J.- Rodzina”	40.000,00 zł
	Uczniowski Klub Sportowy „Dziewiątka”	8.000,00 zł
	Fundacja EDUCATOR im. Ks. Stanisława Grada	25.000,00 zł
	Klub sportu, rekreacji, turystyki i pływania „NEMO”	16.000,00 zł
	Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Łódzka – Hufiec ZHP Tomaszów Maz.	18.700,00 zł
Upowszechnianie sportu dzieci i młodzieży – upowszechnianie sportów zimowych	Uczniowski Klub Sportowy „Dziewiątka”	20.000,00 zł
	Klub Sportowy „Jedynka”	9.000,00 zł
	RAZEM:	719.375,90 zł

Załącznik Nr 2: Realizacja planu dochodów z tytułu wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, przychodów i wydatków na realizację zadań określonych w programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz zwalczania narkomanii 2018 r.

w Wydziale Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia

Dział	Rozdział	Paragraf	Pozycja	WYSZCZEGÓLNIENIE	Plan po zmianach	Wykonanie	%
				I.DOCHODY			
851				OCHRONA ZDROWIA			
	85154			Przeciwdziałanie alkoholizmowi			
				Wpływy z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu	1 393 178,55	1 393 063,63	99,99%
				Wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i koszty upomnień	33,20	33,20	100,00%
				Wpływy ze zwrotów niewykorzystanych dotacji wraz z odsetkami	695,44	464,51	66,79%
Razem dochody					1 393 907,19	1 393 561,34	99,98%
				II. WYDATKI			
				II.A. WYDATKI BIEŻĄCE w tym:	1 624 223,14	1 423 774,00	87,66%
851				OCHRONA ZDROWIA	844 223,14	654 398,10	77,51%
	85153			Zwalczanie narkomanii	25 000,00	14 672,60	58,69%
				Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży	25 000,00	14 672,60	58,69%

		4210	5500		4 000,00	1 931,20	48,28%
		4220	5500		1 000,00	0,00	0,00%
		4300	5500		20 000,00	12 741,40	63,71%
	85154			Przeciwdziałanie alkoholizmowi	819 223,14	639 725,50	78,09%
				1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych	60 000,00	10 745,03	17,91%
		4170	5500			7 050,00	
		4210	5500			3 161,45	
		4220	5500			533,58	
				2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałanie uzależnieniom, w szczególności dla dzieci i młodzieży oraz zwiększenie integracji społecznej osób uzależnionych i ich bliskich	534 223,14	470 003,93	87,98%
		4110	5500			16 986,82	
		4120	5500			1 739,54	
		4170	5500			116 095,00	
		4210	5500			47 314,56	
		4220	5500			21 634,04	
		4300	5500			266 233,97	

				3. Udzielanie pomocy psychologicznej i prawnej z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z uwzględnieniem problemów przemocy w rodzinie	50 000,00	36 396,00	72,79%
		4300	5500			23 058,00	
		4610	5500			13 338,00	
				4. Zmniejszenie rozmiarów naruszeń prawa na rynku napojów alkoholowych	20 000,00	0,00	0,00%
				5. Wydatki związane z realizacją zadań przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	155 000,00	122 580,54	79,08%
		3030	5500			113 366,06	
		4210	5500			4 404,97	
		4300	5500			491,38	
		4360	5500			1 518,13	
		4610	5500			2 800,00	
				DOTACJE DLA JEDNOSTEK SEKTORA FINANSÓW PUBLICZNYCH	15 000,00	15 000,00	100,00%
851				OCHRONA ZDROWIA	15 000,00	15 000,00	100,00%
	85154			Przeciwdziałanie alkoholizmowi	15 000,00	15 000,00	100,00%

				Prowadzenie działań związanych z pracą socjalną oraz pomocą psychologiczną i prawną na rzecz rodzin i osób zagrożonych alkoholizmem, przemocą fizyczną i psychiczną oraz innymi patologiami społecznymi	15 000,00	15 000,00	100,00%
		2320	5511			15 000,00	
				DOTACJE DLA JEDNOSTEK SPOZA SEKTORA FINANSÓW PUBLICZNYCH	765 000,00	754 375,90	98,61%
851				OCHRONA ZDROWIA	765 000,00	754 375,90	98,61%
	85153			Zwalczanie narkomanii	35 000,00	35 000,00	100,00%
				Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.	35 000,00	35 000,00	100,00%
		2360	5505			35 000,00	
	85154			Przeciwdziałanie alkoholizmowi	730 000,00	719 375,90	98,54%
				Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałanie uzależnieniom w szczególności dla dzieci i młodzieży oraz zwiększenie integracji społecznej osób uzależnionych i ich bliskich.	730 000,00	719 375,90	98,54%
		2360	5507			719 375,90	
851				II.B. Wydatki majątkowe	39 549,42	39 549,42	100,00%
	85154			Przeciwdziałanie alkoholizmowi	39 549,42	39 549,42	100,00%

			zakup i montaż urządzeń zabawowych na terenie Przedszkola Nr 11 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 10 w Tomaszowie Mazowieckim przy ul. Farbiarska 51/57, w ramach aktywizacji mieszkańców z terenu rewitalizacji miasta Tomaszowa Mazowieckiego.	39 549,42	39 549,42	100,00%
Razem wydatki				1 663 772,56	1 463 323,42	87,95%